

Kolektivna pogodba za kulturo podpisana

Ministrica za kulturo Andreja Rihter in predsednik Sindikata Glosa Doro Hvalica sta ta ponedeljek podpisala spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe za kulturne dejavnosti. Ob tem dejanju je ministrica povedala, da želi, da bi oboji nadaljevali delo skupaj – zlasti o tem, kako še izboljšati pogoje dela v kulturi. Hvalica pa je dejal, da pomeni podpis le podlago za nadaljevanje socialnega dialoga v prihodnje, s čimer naj bi kmalu prišli do skupnega jezika. "Nihče ni podpisal z občutkom, da so ga prinesli okoli," je še poudaril.

Prispevna stopnja za zdravstvo ne bo večja

Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije na seji 6. junija ni izglasovala predloga o povečanju prispevnih stopenj za obvezno zdravstveno zavarovanje za 0,27 odstotne točke.

Razprava in glasovanje o predlogu sklepa sta pokazala razdvojenost članov skupščine. Tako med delodajalci kot med predstavniki zavarovancev so bili nekateri za povečanje prispevnih stopenj, drugi pa proti. Večine članov skupščine ni mogel prepričati niti minister za zdravje, ki se je zavzemal za sprejetje predloga. Posamezni člani skupščine iz delodajalskih, sindikalnih in upokojenskih vrst so glasovali celo v nasprotju s stališči organizacij, ki so jih izvolile!

Do tega je prišlo zaradi zaskrbljenosti, da morebitni finančni zlom obveznega zdravstvenega zavarovanja ne bi povzročil krčenja pravic do zdravstvenih storitev. Zdaj je na potezi vlada, da v okviru svojih pristojnosti obrzda rast cen in drugih stroškov (zlasti zdravil) v zdravstvu, ki naraščajo hitreje od inflacije.

Predlog zakona o delovnih razmerjih bodo usklajevali strokovnjaki

Nov krog pogajanj o predlogu zakona o delovnih razmerjih to sredo ni prinesel velikega napredka. Po besedah Dušana Semoliča so pogajalci večino členov uskladili le pogojno, kar pomeni, da jih želijo še izboljšati.

Največ so govorili o vsebini pogodbe o zaposlitvi. Soglašali so s tem, da mora biti v njej zapisana osnovna plača v tolarjih. Sporno pa je ostalo vprašanje plačilnega dne. Predstavniki sindikatov so vztrajali, da mora biti ta dan zapisan v pogodbi o zaposlitvi, delodajalci pa želijo to urejati s svojimi internimi akti. Sindikati na to ne morejo pristati, ker interne akte delodajalci sprejemajo po svoji volji.

Veliko so govorili tudi o pogodbi o zaposlitvi za določen čas v projektni organizaciji dela. Sindikati načelno ne nasprotujejo takšnim pogodbam, vendar želijo natančnejšo definicijo projektne organizacije. Bojijo se namreč, da bi delodajalci to zlorabljali, še posebej v gradbeništvu, kjer večina dela poteka po projektih.

Posebej zanimiva razprava se je razvila ob vprašanju podaljševanja pogodb o zaposlitvi za določen čas. Delodajalci bi možnost podaljševanja teh pogodb največ za dve leti po gojevali z zmanjševanjem odpravnin.

Po Semoličevih besedah je neusklajeno tudi vprašanje pravnih posledic tega, da sindikat nasprotuje delodajalčevi odpovedi delovnega razmerja. Čeprav so predstavniki socialnih partnerjev obdelali le 84 členov, se bodo ponovno sestali v začetku julija. Do takrat bo predlog zakona skušala izboljšati in približati interesom partnerjev še posebna skupina strokovnjakov.

Koroški Svobodni sindikati

vabijo

v soboto, 23. junija,
na pohod po pravico h Kralju Matjažu na Peco.

Zbirno mesto bo pri Hotelu Peca v Mežici najkasneje ob 9. uri. Nahrbtnike napolnite s hrano in pijačo. (Če boste šli v jamo, kjer spi Kralj Matjaž, se vam bo mogoče prikazal kakšen škratek.)

Prejšnji petek je bila v Domu sindikatov v Ljubljani svečana seja republiškega odbora Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije, na kateri so zaznamovali letošnji dan gradbincev. Udeležence je najprej nagovoril Mijo Popović, predsednik republiškega odbora, sledili so pozdravni govori predsednikov hrvaških in jugoslovanskih gradbincev, Boruta Gržiniča, sekretarja združenja gradbeništva, in Zvonimira Kristančiča, sekretarja združenja delodajalcev. Slavnostni govornik je bil Dušan Semolič, predsednik ZSSS. Kulturni program je pripravila Alenka Klincov, ki je tudi recitirala nekaj pesmi Vinka Möderndorferja, Ervina Fritza in drugih delavskih pesnikov. Na seji so zaslužnim sindikalnim zaupnikom in organizacijam podelili tradicionalna priznanja sindikata.

Iz govora Mije Popovića povzemamo: "Lansko leto je bila za gradbenike dokaj uspešno, na kar je vplivala tudi uvedba davka na dodano vrednost. Letošnje leto bo slabše, še posebej se zmanjšuje proizvodnja v industriji gradbenega materiala. Večina podjetij, ki proizvajajo opeko in cement, je v tuji lasti. Nazaduje tudi gradbeništvo, saj ni investicij v visoke gradnje. Pri gradnji avtocest je zastoj. Večino investicij financira proračun, kar pa ni dobro, saj je

država slab plačnik (plačila zamujajo tudi po tri mesece).

Podjetja, ki investirajo, najemajo kredite. Zaradi tega v marsikaterem podjetju plače izplačujejo z zamudo, ne upoštevajo eskalacije, za regres pa ponekod nimajo dovolj denarja.

Vse to so težave, ki jih na svoji koži občutijo gradbeni delavci.

Čeprav upam, da bo kmalu boljše, ne morem biti optimist. Tudi zaradi Evropske unije ne, ki nam bo

Dan gradbincev 2001

Tudi gradbinci imajo pravico živeti boljše

Udeleženci proslave so prisluhnili slovenski himni v izvedbi harmonikarja Roberta Goličnika.

V Pomadi delajo brez plač

Paradoks: Več delavcev se je odločilo, da bodo delali, čeprav jim podjetje dolguje že šest plač

Delavci mariborske enote novomeške Pomade, ki so zadnjo plačo za lanski november prejeli januarja letos, so 10. aprila prejeli odločbe pristojne inšpekcije za delo, da lahko razvežejo delovno razmerje z delodajalcem in se prijavijo na zavodu za zaposlovanje, kjer imajo pravico do čenarnega nadomestila za čas brezposelnosti, če hkrati vložijo tožbo zoper bivšega delodajalca. Od 169 delavcev Pomade se jih je po tem, ko

tri mesece niso prejeli plače, na inšpekcijo za delo po pomoč zateklo 141. Kar 28 se jih za takšen korak ni odločilo.

Vsi od 141 delavcev so 10. aprila prejeli odločbo inšpekcije za delo, v kateri piše: "Delodajalec Pomada d. o. o. PE Maribor ni izvršil odločbe Inšpektorata RS za delo, Enota Maribor, ki jo je prejel dne 8. 3. 2001, v 30 dnevnom roku. Glede na to lahko prekinete delovno razmerje

in uveljavljate pravice na zavodu RS za zaposlovanje, kot je podrobneje navedeno v odločbi. Rok za prijavo na zavodu RS za zaposlovanje je 30 dni od dneva prenehanja delovnega razmerja." Po besedah sekretarke območnega odbora sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v Podravju **Branke Jurak** se je doslej za možnost, ki jim jo daje odločba inšpekcije za delo, odločilo 44 delavk in delavcev. Kar 97 delavk in delavcev tega doslej še ni storilo, čeprav jim podjetje dolguje že šest plač, zadnjo plačo za november pa so dobili januarja.

"Delavci se neznansko oklepajo delovnih mest in hodijo na delo, čeprav ne dobivajo plač. To na eni strani kaže na njihovo veliko stisko, po drugi strani pa tudi na veliko naivnost. Sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije je za delavce storil vse, kar omogoča naša zakonodaja. O tem, ali bo hodil delat, četudi ne bo prejemal plače, pa se vsakdo odloča sam," pravi Jurakova. "V imenu delavcev, ki se obrnejo na nas, naša služba pravne pomoči vložila tožbo proti Pomadi, kar delavcem omogoči, da se prijavijo na zavodu za zaposlovanje. Vsak član, ki bo k nam prišel z odločbo inšpekcije, bo deležen enake pomoči."

Delavci so lani 11 tednov stavkali za svoje pravice. Zdaj lahko prekinajo delovno razmerje z insolventnim delodajalcem in si zagotovijo socialno varnost na zavodu za zaposlovanje. Vendar nekateri tega ne storijo, ker očitno upajo, da bodo ohranili delovno mesto, čeprav jim že pol leta ne zagotavlja socialne varnosti.

J. A.

T. K.

Pozdravni nagovor predsednika SDGD Mija Popovića.

prinesla večjo konkurenco in vpliv tujega kapitala. Čeprav znamo delati, bo konkurenco težko zdržati.

Naše plače zaostajajo leta in leta in zato se želimo pogajati o kolektivni pogodbi dejavnosti. Zavezujemo se za prenovo kolektivne pogodbe po pameti.

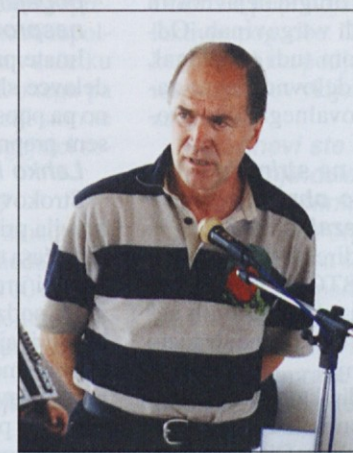
Gradbinci upamo na to, da se bo začel uresničevati nacionalni stanovanjski program, da se bo gradila veriga Savskih elektram ... Dela doma ne bo dovolj, morali ga bomo iskati tudi zunaj. Pričakujemo, da bo zakon o delu tujcev spremenjen v korist gradbeništva. Ker je še precej dela na črno, želimo, da inšpekcija opravi svoje delo."

Borut Gržinič je menil, da je bil predsednik SDGD pesimist. Dejal je tudi, da gradbeništvo ustvarja dobiček. Industrija gradbenega materiala je preživela padec konjunktura. Gradbeništvo pa je dejavnost, v kateri so izrazita nihanja. Po njegovem mnenju se gradbeništvo ni treba bati širše recesije. Ker je gradbeništvo že precej v Evropi, zaradi vstopa v Unijo ne bo velikih sprememb. Zvo-

nimir **Kristančič** pa je dejal, da združenje delodajalcev prevzema naloge v zvezi s kolektivno pogodbo. Obe strani sta soglasni, da so plače gradbenikov prenizke. Problemov pri pogajanjih o spremembi sedanje kolektivne pogodbe ne bo. Menil je tudi, da je pri metodološki določanju plač treba narediti korak naprej.

Dušan Semolič je najprej ugotovil, da imajo gradbeniki privilegij, ker je njihovo delo vedno vidno. Zato vaše delo cenimo, je nadaljeval. "Delo ZSSS je težje ocenjevati, vendar želimo, da bi vsi živeli boljše, da bi to dosegli v bližnjem življenju. Pravice živeti boljše ne smejo imeti le politiki in drugi privilegiranci.

ZSSS in delavci so sedaj na križišču, kjer se lomita dva koncepta. Eden je ameriški, popolna liberalizacija vsega. Ta koncept je dober za tiste, ki imajo denar in ki se znajdejo. Večina te možnosti nima.

Slavnostni govornik je bil Dušan Semolič.

Plakete in priznanja SDGD so prejeli: **Sindikat Cementarne Trbovlje, Janko Horvat (Segrap Ljutomer), Alenka Klincov (Nivo in PUV Celje), Mira Lušina (Tehnik Škofja Loka), Sindikat družbe Tehnik Škofja Loka, Branimir Strniša (Gradis Celje) in Marjan Weisseisen (SCP Ljubljana).**

Znamo pa delati in zato imamo pravico živeti boljše. Pravijo pa, da konkurenčno gospodarstvo ne prenese večjih pravic delavcev in boljših plač. Sindikati imamo pravico

in dolžnost, da se tej logiki upiramo. Za uspešno podjetje so pomembni tudi zadovoljni delavci.

Pri zakonu o delovnih razmerjih ne smemo popuščati, saj bo zaznamoval usodo prihodnjih generacij. Tisti, ki ne razumejo, zakaj branimo in bomo branili pravico delavcev do 30-minutnega odmora med delom, naj gredo za nekaj časa delat v tekstilno tovarno. Za obrambo tega odmora bomo naredili vse, organizirali bomo tudi referendum. Prepričan sem, da bomo pri tem zmagali. Prepričan sem tudi, da mora minimalne pravice delavcev država ščititi z zakoni. Evropska unija ima pravice delavcev urejene na dostojni ravni. Svobodni sindikati smo pravice delavcev dolžni zaščititi in to smo sposobni tudi doseči."

F. K.

Program je pripravila in povezovala **Alenka Klincov iz Celja.**

Uspešna akcija Pomežik soncu – odprimo počitnice vsem otrokom

Svobodni sindikati Slovenije smo že prejšnjega leta sodelovali pri akciji Zveze prijateljev mladine Slovenije Odprimo počitnice vsem otrokom. Tudi letos smo v območni organizaciji ZSSS Domžale sklenili, da bomo k uspehu akcije pomagali z aktivnostmi in prispevki in tako vsaj malo ublažili razlike med otroki.

V sindikatih podjetij na domžalskega območ-

ja še zbiramo sredstva. Obveščeni smo, da so sredstva že nakazali sindikati Tosame, Veleja in Heliosa. Pričakujemo tudi dober odziv upravnih podjetij in drugih sindikalnih zaupnikov. Gre za dober in plemenit cilj, ki bo otrokom (tudi nekaterih naših sodelavcev in sosedov) povrnil občutek, da kljub težavam niso sami.

J. A.

T. K.

Nenada Markovića in Milika Jovanovića iz delegacije jugoslovanskih gradbincev je sprejel tudi Dušan Semolič.

Priznajmo ženskam pravico do enakopravnosti

Kot članica izvršnega odbora sindikata podjetja redno prebiram *Novo Delavsko enotnost*. Moram Vam povedati, da sem se ob objavi članka z naslovom "Priznajmo ženskam pravico do enakopravnosti" razžalostila. Zakaj? Kot vemo iz naše ustave, je veroizpoved nedotakljiva in mora biti spoštovana. Vsebinska tega članka je prestopila to nedotakljivost. Že zaradi majhnosti naše države bi se morali zavdati, da se moramo medsebojno

spoštovati, da ne smemo prizadeti človekovega dostojanstva in čustev vsakega posameznika. Ali ni že dovolj, da je toliko problemov na področju zaposlovanja ..., nepoštenja določenih slojev v družbi na račun poštene delovne sile, pa moramo povzročati še razslojevanje državljanov na tako ali drugače misleče? Le kam nas lahko pelje ta naša reka življenja ob dejstvu, da želimo raniti človeka v njegovi biti, v njegovi transcendenci?

Zavzemati se moramo za medsebojno spoštovanje in dostojanstvo ne glede na vrsto veroizpovedi. Zato naprošam uredništvo, da se v bodoče izogiba objavljanju člankov, ki bi lahko kakorkoli prizadeli oz. okrnili spoštovanje in dostojanstvo različno mislečih državljanov in državljanek naše prelepe Slovenije na sončni strani Alp.

Ida Rožman, Medvode

Pogovor s Sandijem Bartolom, sekretarjem Sindikata delavcev trgovine Slovenije

Potrpljenja bo kmalu konec

S Sandijem Bartolom smo se pogovarjali zlasti o podaljšanju obratovalnega časa trgovin (tudi na nedelje in praznike), zaradi česar so številne trgovke in trgovci v slabšem položaju kot pred časom. Govorili smo tudi o plačni politiki in organiziranosti sindikata. Pritisk delodajalcev na zaposlene je povečal zanimanje za sindikat, pravi naš sogovornik, ki razgrinja tudi možne nadaljnje poti sindikalnega delovanja.

Nekaj časa vašega sindikata v javnosti ni bilo slišati. Verjetno ste bili kljub temu aktivni. Kaj ste delali in zakaj je prišlo do zatišja?

Iskali smo poti za socialni dialog o novem pravilniku o obratovalnem času trgovin, ki je dal trgovcem povsem proste roke. Najprej smo kljub nasprotovanju delodajalcev dosegli, da je o tem vprašanju razpravljal ekonomsko-socialni svet. Na podlagi razprave na tem organu, kjer nas je med drugimi podprl tudi minister za delo, smo imeli še pogovora na ministrstvu za gospodarstvo in ministrstvu za delo. Konec marca nam je uspelo oblikovati tripartitno skupino, ki naj bi ocenila posledice zelo liberalnega pravilnika o obratovalnem času trgovin. Ta skupina naj bi pripravila ali spremembe pravilnika ali celo povsem nov pravilnik, ki bi uravnotežil interese kapitala, potrošnikov in zaposlenih.

In kaj je ta skupina naredila za začetek?

Določila je podroben rokovnik aktivnosti, ki naj bi omogočil, da bi spremembe uveljavili že pred dopusti. Dogovorili smo se tudi, da med delom skupine ne bomo vodili javnih polemik.

Kaj pa ste naredili v vašem sindikatu?

Pripravili pa smo pogajalska izhodišča, ki smo jih do roka (9. april) dostavili sekretarju na gospodarskem ministrstvu Janezu Šinkovcu in tudi našim partnerjem na združenju za trgovino pri GZS. Po dogovorjenem programu bi se delodajalci in ministrstvo morali že v aprilu opredeliti do naših izhodišč. Že 7. maja bi morala biti druga seja skupine, na kateri bi izmenjali mnenja in skušali priti do dogovorov, vendar seja skupine ni bila sklicana.

Kaj ste ukrenili?

Na ministrstvo za gospodarstvo smo poslali ostro pismo in po odgovoru nanj ugotovili, da združenje za trgovino delo skupine načrtno zavlačuje. Šele 23. maja so komisiji z združenja poslali svoja dokaj odklonilna stališča do naših izhodišč. S tem so omogočili drugi sestanek tripartitne skupine, ki je bil prejšnji petek.

Kako je potekel, ste se o čem dogovorili?

Žal so predstavniki združenja trgovin prišli na sejo brez stališč svojih organov. Upravni odbor združenja trgovin bo naše predloge obravnaval 11. junija. Naša pogajalska izhodišča bodo dana v presojo tudi vladni službi za zakonodajo. Uresničen bo tudi sklep odbora za

delo pri državnem zboru v prejšnji sestavi o nadzoru izvajanja delovnopravne zakonodaje v trgovinah, ki naj bi se izvajal trimesečno. Naslednji sestanek strokovne komisije je predviden za 20. junij.

Ste delovali še v kakšni drugi smeri?

Seveda smo lobirali s parlamentarnimi in drugimi strankami. Zaradi tega se je sestel tudi državnozborni odbor za gospodarstvo, ki pa nas na sejo žal ni povabil (ministrica in sekretar združenja za trgovino pa sta bila povabljeni) in smo zaradi tega protestirali. Odbor predlaga vladi, naj na podlagi analize posledic pravilnika o obratovalnem času prodajaln oceni potrebo po spremembi ali pravilnika ali zakona o trgovini. Naši tripartitni skupini je odbor predlagal, naj v analizi upošteva zaposlene v drugih dejavnostih v razmerju do zaposlenih v trgovinah. Odbor je pristojnim organom tudi predlagal, naj spremljajo izvajanje delovnopravne zakonodaje z vidika obratovalnega časa prodajaln.

Nekatera podjetja se ne strinjajo s popolno liberalizacijo obratovalnega časa, ste z njimi navezali stike?

Pogovarjali smo se z direktorji Leclerca, Interspara, Bauhauusa in BTC, ki so res proti temu, da bi bile trgovine odprte tudi ob nedeljah. Povedali so nam tudi, da se ne strinjajo s stališči svojega združenja.

Posebej smo govorili z direktorji večjih podjetij, ki po uveljavitvi pravilnika svoje trgovine odpirajo tudi ob nedeljah. Direktorji Bauhauusa, Interspara in Leclerca pravijo, da so ta koraka naredili izključno zaradi Jankoviča, prvega moža Mercatorja.

Da bo do tega prišlo, ste tudi napovedovali. So v teh podjetjih zadovoljni z nedeljskim izkupičkom?

Analize učinkov nedeljskega dela sproti analizirajo zlasti v Leclercu. Njihov direktor Jean Francois Higonet nam je zaupal, da se zaradi nedelj promet ni nič povečal, saj je zaradi tega izkupiček ob sobotah in ponedeljkih manjši. Povečali pa so se stroški. Še vedno je tudi prepričan, da zaradi socialnih posledic nedeljskega obratovanja ni smotno organizirati. Po njegovem mnenju naj bi bile ob nedeljah odprte le manjše živilske trgovine (do 500 m²). Ta gospod, ki je k nam prišel iz Francije, ne razume, zakaj država hkrati s spremembami obratovalnega časa prodajaln ni ukrepala tudi v javnem prometu, otroškem varstvu in še kje.

Ce vas prav razumemo, boste na

Sandi Bartol, sekretar SDTS

pogajanjih imeli proti sebi kar dva nasprotnika. Se motimo?

Imate prav, saj je ministrica sprejela ta za delavce slab pravilnik, združenje za trgovino pa posebej največji trgovec. Kljub temu sem prepričan, da bo še kdo na naši strani.

Lahko koga že navedete?

Strokovna služba državnega zbora je pripravila primerjalno analizo ureditve odpiralnega časa trgovin. Po njej vse države v zahodni Evropi urejajo odpiralni čas trgovin z zakoni ali podzakonskimi akti. V zadnjem desetletju prihaja do sprememb v trgovini na drobno zlasti v smeri podaljševanja obratovalnega časa med delavnikom in počasnega odpravljanja omejitev pri prepovedi nedeljskega trgovanja. Zakoni posameznih držav se razlikujejo predvsem po kriterijih omejevanja podaljševanja obratovalnega časa med tednom in ob nedeljah.

Preglednica kaže, kako je obratovalni čas urejen v nekaterih državah.

Preglednica dokazuje, da obratovalni čas ni nikjer odvisen le od volje trgovcev in da imajo socialni partnerji pri njem kar precej besede.

Ta teden ste imeli posvetovanje o tem, kako ravnati, da bi dosegli premik. Kaj ste se dogovorili?

Vse podružnice našega sindikata bodo ocenile razmere po uveljavitvi novega vsiljenega pravilnika. Na tej podlagi bomo ob pomoči sekretarjev naših območnih odborov pripravili natančno analizo stanja in problemov. Medtem se bomo še naprej pogajali.

Kakšne aktivnosti v zvezi s pravilnikom še načrtujete?

Najprej bomo angažirali strokovnjake, da za nas pripravijo predpis, mogoče bo to nov zakon ali sprememba zakona o trgovini. Poiz-

kušali se bomo dogovoriti z eno od strank, ki imajo zakonodajno iniciativo, da ta predpis vložijo v parlamentarno proceduro.

Seveda bomo s problemi seznanili tudi evropsko sindikalno konfederacijo in druge evropske ustanove.

Mislim, da je uveljavitev pravilnika o obratovalnem času prodajaln že dobila mednarodne razsežnosti. Sindikati sosednjih držav so nam dali pobudo, da v Ljubljani organiziramo mednarodno konferenco, na kateri bi vlade držav srednje in vzhodne Evrope skupaj opozorili, da ne bomo dovolili uvajanja tako liberalnega obratovalnega časa, kot ga sedaj poznajo zlasti v ZDA.

So možne tudi stavke in druge oblike protestov?

Te trde oblike sindikalnega boja niso nikoli izključene, uporabljali pa jih bomo le po tehtnem premisleku in če druge metode ne bodo dale sadov.

Pred časom ste dali pobudo za pogajanja o spremembah kolektivne pogodbe dejavnosti. Je že kaj napredka?

Napredka ni nobenega, saj združenje za trgovino pogajanja nesramno blokira in s tem omogoča, da se na račun podcenjenega dela povečuje dobiček trgovskih podjetij.

Čeprav smo že v začetku letošnjega leta združenju poslali gradivo z dokazili o zaostajanju plač, je šele marca prišlo do prvega pogovora. Ugotovili smo, da so pogoji za spremembe kolektivne pogodbe dejavnosti izpolnjeni. Dogovorili smo se, da se bosta v začetku aprila sestali pogajalski skupini. Do tega pa še ni prišlo. Po novi pisni intervenciji smo se le uspeli dogovoriti, da se bodo pogajalci sestali 13. junija.

In kakšna so vaša izhodišča?

Izhodiščne plače želimo povečati za najmanj 10 odstotkov. Dodatek za delo ob nedeljah in praznikih želimo povečati s 50 na 100 do 130 odstotkov. V kolektivni pogodbi želimo urediti tudi dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje.

In kaj boste naredili, če pogajanja za

Naše glasilo bodo prejeli vsi zaupniki SDTS

Republiški odbor SDTS se je odločil naročiti Novo Delavsko enotnost za vse sindikalne zaupnike iz trgovskih družb. S tem želi doseči, da bodo zaupniki bolj seznanjeni z delom SDTS in tudi ZSSS. Svoje sindikalne zaupnike je pozval, naj mu do 15. junija pošljejo sezname prejemnikov glasila ZSSS z domačimi naslovi.

spremembe kolektivne pogodbe ne bodo dala sadov?

Če do konca junija ne bo nobenega rezultata, se bodo organi našega sindikata, tudi izvršni odbori sindikalnih podružnic, preimenovali v stavkovne odbore. Še pred dopusti bomo organizirali izredno konferenco. Za jesen pa v tem primeru pride v poštev le začetek ostrejših oblik sindikalnega boja.

Kako pa delujejo vaše podružnice v podjetjih?

Pri delu imajo kar precej težav, zato jim skušamo čim večkrat pomagati. Imeli smo več pogovorov z upravami večjih trgovskih sistemov, ki so pokazali, da je socialni dialog koristen tako za zaposlene kot za delodajalce. S pogovori bomo nadaljevali še v drugih podjetjih, kjer se dialog še ni razvil in so ljudje zaradi tega v slabšem položaju. V podjetju Vele Domžale pripravljamo podpis podjetniške kolektivne pogodbe. Do tega je prišlo zaradi tega, ker je sindikat podjetja v presojo podjetniških internih aktov vključil tudi zunanje sindikalne zaupnike.

Pred dnevi ste organizirali sestanek o izboljšanju dela SDTS v Posočju in Vipavski dolini. Kaj ste se dogovorili?

Sestanek smo organizirali zaradi tega, ker smo ugotovili, da so komunikacije med vodstvom SDTS in podružnicami v podjetjih prekinjene in da to skušajo izkoristiti konkurenčni sindikati. Prekinjene komunikacije so izkoristile tudi uprave podjetij, saj jim neaktivni sindikati zelo ustrezajo.

Ste lahko konkretnješi?

V Mercatorju Goriška, naprimer, niso uresničili moje pisne pobude za odpravo domnevnih nezakonitosti pri določanju dopusta delavcev. Dogovorili smo se, da bo predsednik sindikalne podružnice v tem podjetju Tomaž Kumar v desetih dneh organiziral pogovor z direktorjem Silvanom Makucem, na katerem bomo sodelovali tudi predstavniki vodstva SDTS. Za Mercator Goriška bomo pripravili tudi pogodbo o sodelovanju družbe s sindikatom in pogodbo o pogojih za delo sindikata.

Izvršni odbor sindikalne podružnice te družbe bo stalno komuniciral s sekretarjema območnih odborov za Posočje in za Vipavsko dolino Ivanom Furlanom Kodermacem in Bogdanom Godničem.

Je kaj narobe tudi s sindikalnimi komunikacijami znotraj poslovnega sistema?

Dogovorili smo se, da se bo ta sindikalna podružnica v poslovnem sistemu povezovala le z organi in funkcionarji, katerih mandat je skladen s statutom SDTS. Sindikalna podružnica v Mercatorju Goriška pa ne bo nasprotovala morebitnemu včlanjevanju zaposlenih v druge sindikalne centrale, vendar tega procesa ne bo pospeševala.

V tem podjetju ste imeli ta torek še en sestanek. Je bil tudi ta uspešen?

Z direktorjem Mercatorja Goriška Silvanom Makucem smo se dogovorili, da bo podjetje v tednu dni pripravilo nov način obračunavanja letnega dopusta. Do spremembe internih aktov pa bo podjetje pri določanju letnih dopustov uporabljalo kolektivno pogodbo Mercatorja d. d. Ljubljana. Na tej podlagi bodo vsi zaposleni prejeli nove odločbe o letnem dopustu. Z direktorjem Makucem smo skupaj ugotovili, da so izpolnjeni pogoji za sklenitev nove pogodbe, ki bo omogočila izboljšanje pogojev za sindikalno delo. Predlog te pogodbe bo do 15. junija pripravil Ivan Furlan Kodermac in jo posredoval vodstvu Mercatorja Goriška.

Franček Kavčič

Pravic delavcev v podjetju Vele Domžale bodo urejene na novo

Leto in pol je minilo od združitve podjetij Napredek, Tabor in Kočna v enovito delniško družbo Vele Domžale. Vodstvo nove družbe je na podlagi nove notranje organizacije pripravilo predloge splošnih aktov, s katerimi naj bi na novo uredili delovna razmerja in plače zaposlenih.

O predlaganih listinah je prejšnji teden razpravljala konferenca sindikatov Vele v razširjeni sestavi. V razpravi je bilo ugotovljeno, da je bilo v predloge aktov vloženih veliko naporov, da bi se delovna raz-

merja in plače zaposlenih uredila čim bolj v skladu z zakoni, splošno kolektivno pogodbo za gospodarske dejavnosti in kolektivno pogodbo dejavnosti trgovine. Razpravljavci so izrazili tudi željo, da bi se nekatera določila še izpopolnila in nekatere pravice delavcev bolj kakovostno uredile.

Konferenca sindikatov družbe Vele je zato sklenila upravi predlagati, naj se pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev uredijo v podjetniški kolektivni pogodbi. Dogovorjeni in urejeni odnosi med partnerji v kolektivni

pogodbi so porok za dobro delo in dobre odnose med upravo, delavci in sindikatom. Podlaga za pripravo podjetniške kolektivne pogodbe so lahko predloženi predlogi splošnih aktov in predlogi dopolnitev in sprememb, ki jih je oblikovala konferenca sindikatov Vele.

Sindikat pričakuje, da bo uprava družbe Vele sprejela pobudo za sklenitev podjetniške kolektivne pogodbe in tako dokazala, da je cilje družbe pripravljena urejati tudi s pogajalnji s socialni partnerji v družbi.

Justi Arnuš

Slovenski sindikalni odbor za evropsko združevanje (v nadaljevanju: odbor) je bil ustanovljen 22. decembra 1998 na podlagi odločitve organov ZSSS in Evropske konfederacije sindikatov (EKS). Predsedstvo ZSSS je aprila 1999 sprejelo še pravilnik o organiziranju in delovanju tega odbora.

Ustanovitev odbora je povezana s prizadevanji EKS, da bi se sindikati v državah kandidatkah usposobili za vlogo aktivnega socialnega partnerja. EKS za to nalogo zagotavlja tudi potrebna sredstva.

Po pravilniku naj bi odbor opravljaj zlasti te naloge:

- zbiranje in urejanje nacionalnih in mednarodnih informacij o evropskem združevanju,

- razvijanje odnosov z vsemi državnimi ustanovami in nevladnimi

Deseto, jubilejno srečanje članov Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije

bo 15. junija na Otočcu.

Udeleženci se bomo zbrali ob 10. uri v Teniški dvorani na Otočcu.

Po malici si bomo ogledali karuzijo Pleterje ali se udeležili športnih in družabnih iger (mali nogomet, odbojka na mivki, namizni tenis, vlečenje vrvi, ribolov). Ob 15. uri se bomo spet zbrali skupaj. Po pozdravnih govorih bo kosilo, po njem pa še družabno srečanje, lov na srečo in zabavne igre.

Poveselimo se skupaj!

Karmen Leban, sekretarka
Iztok Bratož, predsednik

Slovenski sindikalni odbor za evropsko združevanje je uspešno deloval

Metka Roksandić, koordinatorka Slovenskega sindikalnega odbora za evropsko združevanje, je za sejo predsedstva ZSSS pripravila poročilo o delu tega odbora. Objavljamo povzetek poročila in sklep predsedstva.

organizacijami, EKS in njeno komisijo za evropsko združevanje in nacionalnimi komisijami drugih kandidat, analiziranje posledic vključevanja Slovenije v EU.

Odbor, ki ima šest članov, vodi njegova koordinatorka. Člani odbora strokovno pokrivajo posamezna delovna področja.

ZSSS je edina ustanoviteljica odbora, druge sindikalne centrale ne sodelujejo kljub možnosti, da bi to počele. Le KNSS je na začetku pokazala interes za sodelovanje.

Odbor je od ustanovitve imel tri seje. Sicer pa člani odbora in koordinatorka delujejo v delu EKS in drugih mednarodnih ustanovah, sodelujejo tudi s pristojnimi institucijami v Sloveniji, vse le za potrebe procesa pridruženja Slovenije EU.

Člani odbora so tako sodelovali v delovnih skupinah za pripravo slovenskih pogajalskih stališč pri usklajevanju slovenske zakonodaje s pravnim redom Evropske unije (na primer: prost pretok ljudi, regionalna politika, socialna politika...). Z vodjem ožje pogajalske skupine za pristop je odbor organiziral več delovnih pogovorov. Odbor je sodeloval na javnih natečajih za sredstva, namenjena pridruženju EU. Sodeloval je tudi pri projektu Phare Mocca o preverjanju in pri-

znavanju poklicnih kvalifikacij. Odbor je organiziral mednarodno konferenco o uveljavljanju direktive o evropskih svetih delavcev v državah kandidatkah, mednarodni seminar o obveščanju in posvetovanju delavcev, francosko-slovenski seminar o uporabi posebnega vodnika o različnih informacijah v podjetjih.

Odbor je sodeloval na različnih sestankih v organizaciji Evropske komisije, ekonomsko-socialnega odbora EU, sindikalnega sveta pri EFTI ...

Prav tako je sodeloval pri različnih študijah EKS, kot so: delavska predstavništva v podjetjih, seznam multinacionalk, reševanje kolektivnih in individualnih sporov ...

Poleg tega je odbor sodeloval na različnih seminarjih in konferencah sindikalnih organizacij članic EKS: Avstrije, Nemčije, Italije in Madžarske. EKS je v določenem obdobju zagotavljala povračilo stroškov delovanja odbora. Znesek je ta določala sama in pri tem upoštevala razvitost države in finančno moč sindikata. Denarna sredstva, ki so bila namenjena povračilu stroškov koordinatork in tajnice odbora, je izplačevala od junija 1999 do februarja 2001.

EKS je financirala tudi sodelovanje članov odbora pri različnih projektih, plačevala je tudi potne stroške

članov odbora na sejah, konferencah in seminarjih v tujini. EKS je v celoti krila tudi stroške seminarjev in konferenc, ki so bili v Sloveniji.

Odbor bo skladno z določbo pravilnika o organiziranju deloval do sprejetja Slovenije v polnopravno članstvo EU oz. do referendumu o združitvi. Predsedstvo ZSSS je to poročilo obravnavalo na seji prejšnji torek in ga sprejelo. Sprejelo je tudi sklep, po katerem bo odbor za sofinanciranje svojih nalog kandidiral tudi pri ministrstvu za evropske zadeve.

Pripravil: F. K.

SKVNS naroča Novo Delavsko enotnost za svoje zaupnike

Predsedstvo SKVNS naroča Novo Delavsko enotnost za vse sindikalne zaupnike. Naročnino pa bo krilo le za zaupnike tistih svojih organizacij, ki spoštujejo statut in pravilnike SKVNS. Predsedstvo ocenjuje, da bodo zaupniki tako bolj seznanjeni z delom SKVNS. Pričakuje tudi, da bo glasilo ZSSS prek oglasnih desk dostopno članstvu.

Odbor ZSSS za enake možnosti se je ta teden konstituiral in za predsednico izvolil Romano Oman iz Save Kranj. Sprejel je tudi program dela za letošnje leto. Kot nam je povedala Metka Roksandić, izvršna sekretarka za to področje, je odbor obravnaval tudi predlog zakona o delovnih razmerjih in pri tem ocenjeval, koliko daje moš-

kim in ženskam enake možnosti. Najdlje se je zadržal pri posebni zaščiti nosečnic in porodnic oz. tistih na starševskem dopustu. Članice odbora so menile, da morajo biti te kategorije zaščitene tudi v prisilnih poravnava. Zaščita pred odpuščanjem naj bi veljala vse do njihove vrnitve na delo, ko bi jim lahko začel teči tudi odpovedni rok. Ker porodnice in delavke/delavci na starševskem dopustu niso prisotni na delu, delodajalcem tudi ni potrebno zanje zagotavljati dela. Z njimi tudi nimajo stroškov, saj nadomestila plačuje država.

Članice odbora so razpravljale tudi o posebni zaščiti starejših delavk in delavcev. Menile so, da predlagana določba, po kateri bi bili enako zaščiteni delavci/delavke, starejši od 55 let, pomeni posredno diskriminacijo, opredeljeno v 6. členu predloga zakona. Navidežno nevtralna določba bi imela v praksi različne posledice. Če bi obveljala enaka starost - predlog je 55 let - kot zaščita starejših delavk/delavcev, potem večina žensk vsaj do leta 2005 sploh ne bi mogla uveljavljati zaščite, saj bo leta 2005 starost 55 let eden od pogojev za upokožitev. Za vse moške bi se ta zaščita uveljavila takoj in v celoti, saj je za njihovo upokožitev pogoj izpolnjenih 58 let. Zaradi tega je odbor podprl zahtevo sindikatov, da se pri zaščiti starejših delavk/delavcev določi različna starost, ki bi veljala do leta 2014, ko se bo izteklo prehodno obdobje za upokoževanje po novem zakonu.

Kruh Pecivo v rokah Žita in Intesa

Podjetji Žito iz Ljubljane in Intes iz Maribora sta objavili, da nameravata prevzeti podjetje Kruh Pecivo, drugo največje pekarsko podjetje v Sloveniji. Čeprav je to podjetje usmerjeno na trg severovzhodne Slovenije, znaša njegov tržni delež v državi šest odstotkov. V Mariboru in okolici pa ima podjetje več kot 50-odstotni tržni delež.

„Z objavo namere za ponudbo za odkup delnic Kruha Peciva sta družbi Žito in Intes pričeli izvajati tisti del svojih razvojnih strate-

gij, ki govori o dolgoročnem zagotavljanju rasti s kapitalskim povezovanjem v dejavnosti,” so poudarili na tiskovni konferenci, ki so jo v Mariboru pripravila vsa tri podjetja. Predsednik uprave Žita **Rudolf Kajtner**, predsednik uprave Intesa **Janez Klenovšek** in predsednik uprave Kruha Peciva **Bojan Petek** vidijo smisel kapitalskega povezovanja v boljši izrabi proizvodnih zmogljivosti zaradi delitve programov, v distribuciji in trženju, v skupnem razvoju in izrabi kadrovskih potenci-

alov, pa tudi v nabavni politiki ter na področju vlaganj.

Žito in Intes sta že leta 1998 podpisala sporazum o dolgoročnem poslovnem sodelovanju na razvojnem, proizvodnem in tržnem področju, kar uspešno izvajata. Dosljej se je to v praksi pokazalo v medsebojni delitvi proizvodnih programov na področju mlinarstva, v sodelovanju pri projektih zagotavljanja kakovosti proizvodnje in izdelkov ter v usklajeni nabavni politiki. Z nedavnim Žitovim nakupom 20 odstotkov delnic Intesa od Kapital-ske družbe in Slovenske odškodninske družbe sta podjetji tudi kapital-sko povezani. S povezovanjem z Žitom se je Intes zavaruval tudi pred neprijetnimi tujci, ki so se v preteklosti po Klenovškovih navedbah intenzivno za-

nimali za nakup največjega mlin-skega podjetja. Kruh Pecivo je strateško izjemno pomembno podjetje v podravski regiji in se bo po prevzemu še okrepilo. Vse kaže, da ne bo prišlo do odpuš-čanja delavcev, kar je ob takšnih prevzemih običajno.

Žito in Intes si bosta prizadevala pridobiti do 90 odstotkov delnic Kruha Peciva, za delnico pa ponujata 2.050 tolarjev. Predsednik uprav obeh podjetij sta prepričana, da je cena stimulativna in da bo družbama prevzem uspel. Po besedah Kajtnerja bo s prevzemom Kruha Peciva postopek kapital-skega povezovanja Žita v dejavnosti zaenkrat končan, saj numerava podjetje vso energijo usmerita na tržišča v državah na območju nekdanje Jugoslavije.

T. K.

IZ SODNE PRAKSE

Piše: dr. Aleksej Cvetko

Kvalifikatorne okoliščine

Če za hujšo kršitev delovne obveznosti ni določen obvezen izrek disciplinskega ukrepa prenehanja delovnega razmerja, se ta ukrep lahko izreče za hujše kršitve delovne obveznosti, določene z zakonom, kolektivno pogodbo ali s splošnim aktom samo, če je bilo s storitvijo ali opustitvijo dejanja ogroženo življenje ali zdravje delavcev ali drugih delovnih ljudi, povzročena ali bi lahko bila povzročena večja škoda, ogrožen ali bi lahko bil bistveno moten delovni proces ali kako drugače bistveno oteženo poslovanje organizacije ali delodajalca (kvalifikatorne okoliščine). Če te okoliščine niso ugotovljene, delavcu niti pogojno odloženo ni mogoče izreči najhujšega disciplinskega ukrepa.

(Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. VIII Ips 135/99 z dne 2. 12. 1999 v zvezi s sodbo Višjega delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani, opr. št. Pdp 3212/97-5 z dne 14. 1. 1999 in sodbo Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani opr. št. I Pd 213/95-46 z dne 18. 12. 1996)

Sodišče prve stopnje je delno ugodilo zahtevku tožeče stranke: spremenilo disciplinska sklepa tožene stranke z dne 15. 5. 1995 in 19. 6. 1995 glede disciplinskega ukrepa pogojnega prenehanja delovnega razmerja tožnice tako, da je tožnici izreklo denarno kazen za čas treh mesecev v višini 8 odstotkov akontacije plače, ki bo odmerjena za september 1996; razveljavilo disciplinska sklepa z dne 26. 7. 1995 in 18. 9. 1995 o prenehanju delovnega razmerja tožnice; odločilo, da je tožena stranka dolžna pozvati tožnico nazaj na delo in ji priznati vse pravice iz delovnega razmerja za ves čas nezakonitega prenehanja delovnega razmerja.

Sodišče druge stopnje je zavrnilo pritožbo tožene stranke in potr-

dilo sodbo prvostopenjskega sodišča.

Tožena stranka je vložila revizijo zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka in zmotne uporabe materialnega prava. Navajala je, da bi sodišče moralo upoštevati, da je tožnično ravnanje že samo po sebi predstavljalo motno delovnega procesa in so zato bili izpolnjeni pogoji za izrek najstrožjega disciplinskega ukrepa. Pri tem je ravnanje tožnice možno opredeliti celo kot nespoštovanje odločitev organov v podjetju, če se s tem moti delovni proces, ali ovira delo drugih delavcev (10. točka 9. člena pravilnika). Pritožbeno sodišče se ni opredelilo do navedb v pritožbi glede prepovedi reformatio in peus o možni spremembi kvalifikacije. Na-

pačno je tudi razlogovanje v zvezi s spremembo disciplinskega ukrepa in izreku preklica pogojnega ukrepa. Denarno kazen pa je sodišče izreklo sploh brez pravne podlage, saj je tožena stranka v svojih aktih nima opredeljene. Predlagala je, naj revizijsko sodišče sodbo razveljavi in zadevo vrne v novo sojenje.

Revizijsko sodišče je to revizijsko zahtevo zavrnilo in svojo sodbo obrazložilo:

„Revizijsko sodišče povsem soglašala z zaključki nižjih sodišč, da tožena stranka ni imela pravne podlage za izrek pogojnega disciplinskega ukrepa prenehanja delovnega razmerja. Iz pravilnika tožene stranke o disciplinski in materialni odgovornosti izhaja, da v svojem aktu ni posebej opredelila, kdaj se za hujše kršitve delovnih obveznosti lahko izreče disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja. V 8. členu so opredeljene samo hujše kršitve delovnih dolžnosti in obveznosti, ki jih je 44, v 9. členu pa je 12 kršitev, za katere se obvezo izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja. Med temi ni hujše kršitve delovnih obveznosti večkratnega zamujanja ali predčasnega zapuščenja delovnega mesta v mesecu (8. točka 8. člena). Zato bi tožena stranka tožnici lahko izrekla disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja samo ob upoštevanju določb 89. člena zakona o delovnih razmerjih (ZDR – Uradni list RS, št. 14/90, 5/91 in 71/93). Ta določa, da se disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja lahko izreče za vse hujše kršitve delovnih obveznosti, določene z zakonom, kolektivno pogodbo oziroma s splošnim aktom, če je bilo s storitvijo ali opustitvijo dejanja ogroženo življenje in zdravje delavcev ali drugih delovnih ljudi, povzročena ali

bi lahko bila povzročena večja škoda... Ker teh okoliščin tožena stranka ni ugotavljala, niti jih ni tožnici očitala, ni mogoče niti pogojno izreči najhujšega disciplinskega ukrepa.

Norme iz 10. točke 9. člena pravilnika pri izreku disciplinskega ukrepa ni mogoče uporabiti. Niti disciplinski organi niti sodišče niso vezani na pravno kvalifikacijo očitane disciplinske kršitve, so pa v celoti vezani na opis kršitve. Ker je bila tožnica predlagana v postopek samo zaradi „predčasnega zapuščenja delovnega mesta“ brez navajanja motenja delovnega procesa ali nespoštovanja odločitev organov podjetja, je postopek pred disciplinsko komisijo in pred sodiščem lahko tekkel samo v tem okviru. Zato kakršnakoli prekvalifikacija ni mogoča, saj opis očitane kršitve ustreza le opredelitvi hujše (težje) kršitve delovnih dolžnosti in obveznosti iz 8. točke 8. člena pravilnika tožene stranke.

V zvezi z revizijsko navedbo, da sodišče v pravilniku tožene stranke ni imelo pravne podlage za izrek denarne kazni, revizijsko sodišče pojasnjuje, da je bila podlaga, kot je sodišče v izpodbijano sodbi pravilno pojasnilo, v zakonu. V 57. členu zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja (ZTPDR – Uradni list SFRJ, št. 60/89 in 42/90) je namreč določba, ki jo je možno v disciplinskem postopku ali v postopku ali postopku pred sodiščem neposredno uporabiti, da je denarno kazen možno izreči največ v višini 15 odstotkov akontacije mesečnega osebnega dohodka in sme trajati od enega do šest mesecev. Na sodišču izrečen disciplinski ukrep denarne kazni je torej povsem v skladu z zakonskimi zahtevami in je zato tovrstna revizijska graja povsem neutemeljena.

Seminar Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije**Zgolj kritiziranje sindikatov ne vodi naprej**

Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije je prejšnji teden v Hajdovšah pri Ptuj pripravil seminar za sindikalne zaupnike, na katerem so največ pozornosti namenili delničarstvu, lastninski strukturi podjetij in vlogi sindikata. Uvodne misli o temi Gospodarske družbe in poslovno okolje s poudarkom na lastniški strukturi in vlogi sindikata je pripravil **Branko Mišič**.

Globalizacija pomeni vedno hitrejšo odpiranje trga, povečuje konkurenco in znižuje stroške, hkrati pa od zaposlenih zahteva vedno večjo prilagodljivost in učinkovitost. Tisto podjetje, ki se v konkurenčnem boju ne prilagodi pravočasno, slej kot prej preneha obstajati. Gospodarska rast je sredstvo za doseganje kakovosti življenja delavcev in državljanov. Toda ekonomska in gospodarska rast nista sama sebi namen, saj izgubita smisel, če njihovi rezultati ne vodijo k povečanju blaginje delavcev in državljanov, temveč samo v povečanje bogastva lastnikov kapitala. Kakor je dejal Mišič, mora biti zato končni cilj ekonomske politike, socialnega dialoga in razvoja blaginja ljudi.

Odprti trg in gospodarska rast sta zgolj sredstvi za doseganje tega cilja. Socialna zaščita delavcev je neizogiben pogoj tega procesa.

Globalizacija je nov pojav, ki omogoča prost pretok blaga, kapitala, delavcev in informacij. Z globalizacijo se povečuje konkurenca, ki je garancija za večjo učinkovitost, ne pa tudi za večjo enakopravnost. Če bo trg začel diktirati tudi socialno politiko, potem se bo po Mišičevih besedah blaginja koncentrirala samo v izbranih državah in pri ozkem krogu posameznikov. Zato je naloga sindikatov, da se na mednarodni in nacionalni ravni borijo za uveljavitev takšnih ukrepov, ki bodo omogočili pravično razdelitev blaginje ter prispevali k temu, da bodo imeli od učinkov globalizacije korist vsi.

Tudi sindikati se morajo pripraviti na izzive časa

Po Mišičevih besedah bodo podjetja, ki ne bodo sledila novim trendom, propadla. Zavedati se je treba, da postajajo gonilna sila razvoja izobraženi, usposobljeni, samostojni in kreativni kadri, ki so odprti za pobude drugih in sposobni zagotoviti enotnost in usklajenost ciljev razvoja. Enako po Mišičevih besedah velja

tudi za sindikate. Tisti, ki bodo gradili svoje aktivnosti samo na izkušnjah preteklosti in se ne bodo sposobni prilagoditi spremembam, bodo samo ugotavljali, kakšno je stanje, namesto da bi ga aktivno spreminjali oziroma sooblikovali.

“V SDPZ nadaljujemo tradicijo vsestranskega izobraževanja sindikalnih zaupnikov in članov, saj se zavedamo, da bomo samo tako pripravljene na izzive in spremembe, ki so pred nami. Ocenjujemo, da smo z izobraževanjem na temo plačne politike in plačnega modela ter o branju bilanc in knjigovodskih podlag za odločitve dosegli določeno stopnjo usposobljenosti naših članov. Letos pa bomo obdelali delničarstvo (kapitalsko strukturo podjetij) ter ocenili vpliv privatizacije javnega premoženja na delo in aktivnosti sindikata,” je dejal Mišič. “S tem razvijamo našo usmeritev, da nismo sindikat, ki ugotavlja stanje, temveč stanje spreminjamo v prid svojemu članstvu. Drugače povedano, smo za socialni dialog, čeprav se ne odpovedujemo niti sindikalnim pritiskom in stavkam, kadar ocenimo, da je to potrebno.”

Sindikata mora spremljati likvidnostne razmere v podjetju

Vsako podjetje potrebuje poleg delavcev tudi kapital. In kaj je kapital? Za gospodarsko družbo je zelo pomembna struktura virov sredstev oziroma delež lastnih in tujih sredstev. Če družba razpolaga predvsem z lastnimi sredstvi, je v prednosti, saj ji ni treba najemati kreditov za visoke obresti.

Branko Mišič: SDPZ ni sindikat, ki samo ugotavlja, kakšne so razmere, ampak jih spreminja v prid svojemu članstvu.

Za sindikaliste je zelo pomembno, da poznajo posledice neustreznosti kapitalske strukture družbe. Po zakonu o finančnem poslovanju imajo v primeru kapitalske neustreznosti družbe skupščina, nadzorni svet in uprava družbe natančno določene obveznosti. Zakon določa, da je kapitalska neustreznost, če družba doseže izgubo (skupaj z izgubo iz preteklih let) v višini polovice osnovnega kapitala. V tem primeru mora skupščina sprejeti ukrepe za povečanje kapitala. Uprava v takšnem primeru uveljavi izplačilo plač v višini z zakonom zagotovljene mase zajamčenih plač in izplačilo najnižje plače na ravni minimalne plače, za kar ne potrebuje soglasja sindikatov. Ravno zaradi tega je nujno, da sindikat preko sveta delavcev in svojih predstavnikov v nadzornem svetu budno spremlja likvidnostno stanje v podjetju. Če

se likvidnost slabša, mora sindikat pravočasno povzdigniti glas in prisiliti upravo k ukrepanju. Zvoniti po toči ter kritizirati po tem, ko je podjetje že zabredlo v nepremostljive likvidnostne težave, ne koristi nikomur, niti sindikalnim liderjem, ki na takšen način opravičujejo svoje nedelo, je dejal Mišič.

Kako zaščititi interese malih delničarjev?

Nato so se udeleženci seznanili z zakonom o gospodarskih družbah. “Delnica je vrednostni papir, ki pove, koliko premoženja v določeni delniški družbi ima njen lastnik. Lastniku delnica omogoča upravljanje v delniški družbi in pridobivanje dobička (dividend). Če želi lastnik delnic opraviti nakup življenjskih potrebščin, mora preko borznega posrednika, ki je za to usposobljen, delnice prodati na borzi. Delnica je torej premoženje in tudi oblika varčevanja z velikim tveganjem.”

Glede na pravice iz delnic poznamo navadne oziroma redne in prednostne delnice. Navadne delnice dajejo imetnikom pravico do udeležbe pri upravljanju, pravico do dela dobička (dividenda) in pravico do ustreznega dela premoženja po likvidaciji ali stečaju družbe. Prednostne delnice pa poleg tega imetnikom zagotavljajo prednost pri določenih izplačilih iz dobička in druge pravice, ki jih določa statut družbe.

Udeleženci seminarja so največ pozornosti posvetili pravicam malih delničarjev. Po zakonu lahko skupščino delničarjev sklicujeta uprava in nadzorni svet. Sklic skupščine lahko predlagajo tudi mali delničarji, če jih je najmanj dvajsetina (v statutu družbe lahko določijo tudi eno desetino). V tem primeru mali delničarji predlagajo tudi predmet odločanja. Če uprava kljub njihovi zahtevi ne skliče skupščine, lahko mali delničarji sklic skupščine dosežejo s tožbo na sodišču.

ZSSS je pravočasno opozorila na nujnost organiziranja malih delničarjev

V nekaterih primerih delavci, ki so mali delničarji, te pravice ne uveljavljajo, kasneje pa se pritožujejo, da skupščina njihovih predlogov ni obravnavala. Takšno besedičenje po mnenju udeležencev seminarja ne pomaga veliko. Sindikalni zaupniki morajo poznati določila zakona in jih v praksi uporabljati, saj se je za delavske pravice treba znati boriti. Z akcijo in ukrepanjem sindikalni zaupniki dosežejo za delavce več kot s kritiziranjem.

Ko so govorili o prometu z delnicami, so ugotovili, da so delnice praviloma prosto prenosljive. Edina možnost omejitve prenosa (prodaje

Udeleženci seminarja so se najbolj zanimali za vprašanja v zvezi z delnicami.

Dobitniki priznanj SDPZ Slovenije

ali nakupa) delnic je vezava na so-glasje družbe, kar mora urediti statut družbe. Omejitve določa tudi zakon o prevzemih, ki na osnovi delniškega sporazuma omogoča oblikovanje družb pooblaščenk. Te družbe lahko oblikujejo delničarji za ohranjanje notranjega delničarstva in notranjega prometa z delnicami, če združene delnice zagotavljajo 25 odstotkov glasovalnih pravic.

ZSSS je v preteklosti velikokrat opozarjala na nujnost organiziranja malih delničarjev, predvsem zaradi koncentracije njihove moči pri upravljanju in odločanju. Sporazumi delničarjev določajo tudi maksimalno število delnic posameznega udeleženca. Na žalost so le redki prisluhnili opozorilom sindikatov, zato so mali delničarji v številnih podjetjih že izgubili vpliv na upravljanje. Danes nekateri opozarjajo, da je treba na tem področju nekaj ukreniti, vendar je to tako, kot bi zvonili po toči.

Veliko so govorili tudi o prevzemih podjetij. Prevzem podjetja je lahko prijazen, kar pomeni, da podjetje ostane v poslovnem procesu, zamenja se le ime. Sovražni prevzem pa je, kadar nekdo podjetje prevzame z namenom, da bi ga ukinil in pridobil njegov tržni delež ter na ta način eliminiral konkurenco. Razprava je pokazala, da doslej v Sloveniji sovražnih prevzemov praktično še ni bilo. Na področju prometa in zvez je bilo največ prevzemov v tovornem cestnem prometu (Transavto, Transport, Integral in še nekatera podjetja). Prevzemi so prispevali k centralizaciji kapitala in odločanja, delavci pa zaradi njih niso v slabšem položaju. V nekaterih primerih so celo na boljšem, saj prejema višje plače.

Zakone za zaščito delavskih interesov lahko uporabljajo samo tisti, ki jih poznajo

Ko so govorili o privatizaciji državnega premoženja, so poudarili, da je prvi del privatizacije končan.

Na osnovi tega, kar piše v koalicijski pogodbi, pa je mogoče pričakovati postopno privatizacijo državnega premoženja od bank, elektrogospodarstva, podjetij v lasti Slovenske razvojne družbe, Telekomu, dela Pošte in drugih državnih podjetij.

Verjetno bo privatizacija potekala tako, da se bo najprej v okviru sedanje družbe formiralo eno ali več podjetij, nato pa bo država takšna podjetja prodala. Možno je tudi, da sedanja podjetja dokapitalizirajo strateški partnerji, kar pa po Mišičevem mnenju ne bi bila najboljša rešitev. "V SDPZ si bomo v vseh primerih privatizacije državnega premoženja prizadevali, da bi del premoženja z maksimalnimi popusti zagotovili za delavce. Za nas v sindikatu bo zagotovo najtrši oreh privatizacija Telekomu, zato se bomo v razpravo o njej aktivno vključili."

Udeleženci seminarja so bili enotnega mnenja, da se lahko sindikalisti učinkovito borijo za delavske interese samo, če spoštujejo pravila igre, ki jih določajo zakoni. Za to pa morajo zakone najprej dobro spoznati, saj jih bodo samo tako lahko uporabljali tudi v vsakodnevnem življenju za zaščito pravic in interesov delavcev. Zato nameravajo v SDPZ takšno usposabljanje članstva, kot je bilo letos v Hajdošah, lani v Postojni in predlani v Murski Soboti, nadaljevati.

Priznanja najboljšim

Na seminarju so podelili tudi priznanja Sindikata prometa in zvez Slovenije. Prejeli so jih: **Branko Mišič, Irena Čebular, Štefan Fideršek, Sonja Gomboc, Emil Prohan, Sindikat Avtobusnega prometa Murska Sobotica** in direktorica Izletnika Celje **Ana Jovanovič**.

Po seminarju, ki je bil odlično organiziran (za to je poskrbel predsednik SDPZ v STTC v Mariboru **Janjo Čelofiga**), so si udeleženci ogledali še kulturne in naravne znamenitosti na območju Ptuj, Ormožja in Dravskega polja.

Tomaž Kšela

Sindikalna lista

Junij 2001

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.156,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.077,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.447,00

2. Kilometrina	(od 2. 11. 2000 dalje)	52,80	52,80
	(od 14. 11. 2000 dalje)	49,86	49,86
	(od 23. 1. 2001 dalje)	51,24	51,24
	(od 6. 2. 2001 dalje)	51,90	51,90
	(od 20. 2. 2001 dalje)	52,83	52,83
	(od 5. 3. 2001 dalje)	52,26	52,26
	(od 20. 3. 2001 dalje)	51,72	51,72
	(od 3. 4. 2001 dalje)	52,83	52,83
	(od 18. 4. 2001 dalje)	55,23	55,23
	(od 3. 5. 2001 dalje)	56,97	56,97
	(od 15. 5. 2001 dalje)	58,44	58,44

3. Ločeno življenje*	82.467,00	60.671,00

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2001)		
– po SKPGD (na delovni dan)	602,00	602,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	60.518,00	51.005,00
– za 20 let	90.777,00	76.507,00
– za 30 let	121.036,00	102.009,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	412.334,00	620.061,00
	oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje	oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*		
– po SKPD – ob smrti delavca	123.700,00	102.009,00
– ob smrti v ožji družini	61.850,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2001)	84.418,00	84.418,00

5. Zajemčena plača (od 1. 1. 2001)	44.367,00	44.367,00

6. Regres za letni dopust		
– najmanj	117.298,00	117.298,00
– ali največ	144.681,00	
	(70 % povprečne slovenske plače)	

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Strokovna služba ZSSS

Tovil bliže koncu kot novemu vzponu?

Kljub zamenjavi lastnika delavci Tovila še ne vidijo konca nekaj let trajajoče agonije v okviru Slovenskih železarn

V Tovilu, tovarni vijakov v Ljubljani, predstavniki zaposlenih in njegova uprava ponovno bijejo plat zvona, potem ko so v minulih letih že nekajkrat opozorili javnost na po njihovem prepričanju neustrezen odnos koncerna Slovenske železarne do privatizacije tega podjetja. Tokrat jim dejansko grozi likvidacija, menijo v Tovilu, če Slovenske železarne, ki od začetka decembra lanskega leta sicer niso več lastnik poslovnega dela Tovila, ne bodo pripravljene pomagati. V Tovilu želijo podaljšanje roka za izselitev iz sedanjih prostorov vsaj do konca oktobra letos in da bi jim koncern Slovenske železarne omogočil nakup prostorov, v katerih je njihova galvana, po primernih ceni.

Za posredovanje pri koncernu v prid Tovila je direktor podjetja Marjan Korinšek sredi aprila zaprosil ministrico za gospodarstvo Teo Petrin, tik pred prvim majem pa še predsednika SKEI Slovenije Alberta Vodovnika. Za zdaj o morebitnih sadovih zaprosenih posredovanj še ni nič znanega.

Zakaj tovilovcem po njihovem prepričanju teče voda v grlo, ko pa so lani končno dobili novega lastnika in s tem zaželeni in dolgo pričakovani nov zagon?

Težave so se po pripovedovanju direktorja Marjana Korinška začele leta 1997, izvor pa je v prenosu celotnega družbenega premoženja Tovila na Slovenske železarne leta 1991. Tovil je postal član Slovenskih železarn leta 1973.

Koncern Slovenske železarne naj bi mikal predvsem nepremičninski del premoženja Tovila, ki bi ga lažje prodal brez poslovnega dela tega podjetja, se pravi brez strojev in zaposlenih. Zato je bilo v zadnjih štirih letih več poskusov preselitve poslovnega dela podjetja, vsi pa so zaradi nasprotovanja zaposlenih propadli.

Lani pa je koncern brezplačno prenesel vse Tovilove nepremičnine v svojo last in zaposleni v Tovilu so se znašli kot najemniki v svojih prostorih. In konec lanskega leta je koncernu uspelo prodati poslovni del Tovila, kupilo ga je podjetje TKG iz Ljubljane. Toda namesto odrešitve vidijo v Tovilu le vrsto novih težav, ki bi nazadnje morda celo povzročile likvidacijo podjetja.

Na vprašanje, zakaj piše pisma s prošnjo za pomoč, je direktor Tovila Marjan Korinšek odvrnil: "Pritisniti moram na vse vzvode, ki se mi zdijo primerni, sicer se bo Tovil sesul. Ne prosimo za finančno pomoč, kljub vsem težavam, ki jih podjetje preživlja že štiri leta. Od začetka privatizacije je veliko zanimanje za naše veliko vredne nepremičnine. Leta 1992, ko je bil Tovil v velikih poslovnih težavah, so ga v Slovenskih železarnah hoteli preprosto likvidirati. Vendar smo uspeli podjetje sanirati in s prodajo poslovne stavbe poravnati vse dolgove. Do predlani smo poslovali pozitivno; predlani je bila kriza, lani pa smo imeli veliko izgubo. Toda ne iz poslovanja, pač pa zato, ker nam je koncern pobral brezplačno vse naše nepremičnine. Odprodaja odvečnih prostorov, saj so ti za sedanjih obseg podjetja preveliki, je bila del sanacijskega načrta. Tovil bi s tem dobil investicijski zagon, ki ga je nujno potreben, saj se vanj zadnja leta tako rekoč ni nič vlagalo. Vendar so bili interesi za Tovilove prostore izjemno veliki; zadnja štiri leta je koncern poskušal vse, da bi se jih polastil, in lani mi je to tudi uspelo."

"Potem pa so vsi lani prodali?"

"Ja, nazadnje so uspeli prodati blagovno znamko Tovil, zaloge, stroje, zaposlene, brez nepremičnin, ki so jih lani brezplačno prenesli na koncern Slo-

Marjan Korinšek: Če nam Slovenske železarne ne bodo omogočile postopnejše selitve in odkupa prostorov sedanjih galvane, nas bržkone čaka propad.

Anton Zubak: Bojimo se, da bi novi lastnik zaradi vztrajanja koncerna pri prvotnih rokih selitve odstopil od pogodbe, ker bi bilo to zanj ceneje kot plačevati penale za zamudo in še najemnino.

venske železarne. Zakaj z ljudmi? Proizvodnja v Tovilu sicer ni kdo ve kako zahtevna, terja pa znanje, ki ga je moč pridobiti z izkušnjami, se pravi v tovarni sami. Zato moraš hkrati s stroji kupiti tudi usposobljene delavce.

Pogodba z novim lastnikom, podjetjem TKG iz Ljubljane, pa je problematična. Za zaposlene je dokaj dobra, zagotavlja jim zaposlitev vsaj za naslednja tri leta. Zapletlo pa se je pri selitvi v prostore TKG na Slovenčevi cesti v Ljubljani. Kaže, da se je novi lastnik uštel v presoji, kako hitro je mogoče preseliti podjetje, kot je Tovil. Izkazalo se je, da nima dovolj skladiščnih prostorov, ki jih je treba še zgraditi, še več težav pa je z galvano, ki je na Slovenčevo cesto zaradi okoljevarstvenih zahtev ne moremo preseliti. Zato smo skupaj z novim lastnikom zelo zainteresirani za sedanje prostore naše galvane."

Rok za selitev, določen v kupoprodajni pogodbi Tovila, poteče konec tega meseca. V koncernu so sicer ustno obljubili, da bodo počakali do konca julija, potem pa bi začeli teči penali, ki niso majhni. V Tovilu se bojijo, da bi morda zaradi tega v TKG razmišljali celo o prekinitvi pogodbe, saj bi jih to verjetno stalo manj kot penali in najemnina za prostore, v katerih je Tovil zdaj.

Vrnitev v objem koncerna Slovenske železarne, tako menita direktor Korinšek in sindikat Tovila, bi pomenila zanesljiv konec podjetja. Marjan Korinšek zato išče vsakršno pomoč, za katero meni, da bi bila lahko smiselna.

Hkrati zameri koncernu, da se ni mogel odločiti za prodajo Tovilovih nepremičnin po delih, kar bi novemu lastniku poslovnega dela tega podjetja omogočilo nakup prostorov galvane po ugodni ceni. Seveda je udobneje prodati vse naenkrat, pa čeprav za sorazmerno nizko ceno. Neugodno pa je, da kupec nepremičnin Tovila ponuja prostore galvane podjetju TKG za trikratno ceno. To bi lahko bil razlog, ki bi TKG pripravil k razdretju pogodbe o nakupu Tovila.

"Zakaj nekdo drug lahko prodaja Tovilove prostore po delih, Slovenske železarne pa tega niso zmožele," se sprašuje Korinšek. "Zakaj nam, ki nam je

galvana življenjsko pomembna, niso omogočili, da bi prostore, v katerih je, neposredno kupili?"

Se pravi, da je v ozadju precej iger?

Igric niti ne, ampak vse je tako povezano, da lahko izgleda kot neko zakulisno dogajanje. Vendar ne verjamem v to. Mislim, da gre predvsem za veliko potrebo Slovenskih železarn po denarju prav zdaj. Prej to ni bilo tako zelo pomembno, prodajali so nas navsezadnje štiri leta. Ta nuja, da se mora Tovil preseliti do 30. junija oziroma, recimo pogojno, do konca julija, bo povzročila uničenje Tovila. Zato je naša edina želja, da se nam omogoči preselitev do 30. oktobra letos pod enakimi pogoji kot veljajo zdaj, se pravi brez penalov in najemnine za sedanje prostore. In da bi se nam oziroma novemu lastniku omogočil odkup prostorov galvane. Galvana bi torej ostala tu, mi bi izdelke vozili s Slovenčeve ceste na Gerbičevo.

Zaradi vseh teh težav sem se obrnil tudi na ministrico Petrinovo, naj nam pomaga pri podaljšavanju roka selitve in pri odkupu galvane. Država je navsezadnje večinska lastnica slovenskih železarn. Mislim, da bi si Tovil malo pomoči zaslužil, saj je bil v sklopu Slovenskih železarn, kar ni bilo zastoj. Sistemu smo veliko dajali, vzeli pa nič."

Sindikat SKEI v Tovilu ima glede selitve podobna stališča kot uprava. Če bodo v Slovenskih železarnah še naprej privatizirali tako, kot so prodali Jeklo Štore, pa zdaj Tovil in morda še katero drugo podjetje, ne bo dobro, meni Anton Zubak, predsednik SKEI v Tovilu. Najprej so naredili brezplačen prenos nepremičnin Tovila na Slovenske železarne. Pri tem je bilo za 640 milijonov tolarjev izgube. Poslovni delež Tovila, blagovno znamko, stroje, opremo in zaloge, so ocenili na 38 milijonov tolarjev. Osemdesetodstotni delež naj bi prodali, preostanek pa naj bi dobili skladi.

"Vprašanje pa je, za koliko je bilo to v resnici prodano," pravi Anton Zubak. "Mi pogodbe nismo videli, ne sindikat ne svet delavcev, čeprav smo to zahtevali. Kršen je bil postopek prodaje, ker o njej svet delavcev sploh ni bil obveščen. Obveščeni smo bili samo o tako imenovanem socialnem delu pogodbe, o obveznosti novega lastnika, da zadrži na delu delavce Tovila še tri leta. Ter o členu, da koncern prevzema vse finančne obveznosti Tovila do dne podpisa kupoprodajne pogodbe. Zaposlenim in bivšim delavcem Tovil namreč dolguje milijonom in pol do dva milijona mark za neizplačane dele plač iz let 1993 in 1994."

"Kakšno je vzdušje v kolektivu zdaj, ko se pripravljate na selitev, ko se kažejo nove možnosti?"

"Ne, jih ne vidimo, kajti od lanskega decembra se pravzaprav ne dogaja kaj veliko. Zdaj se je celo pojavil strah, da bi novi lastnik utegnil odstopiti od pogodbe. Če se vrnemo pod Slovenske železarne, se ve, kaj bo."

"Kaj?"

"Hiter konec Tovila. Koncern Slovenske železarne zanimajo samo nepremičnine Tovila in mislim, da se bodo, če se ne bomo preselili k novemu lastniku, trudili, da bi nas čim prej spravili iz sedanjih prostorov, saj zanje že imajo kupca."

O namerah glede Tovila oziroma rokov njegove selitve v prostore TKG smo povprašali tako novega lastnika Tovila kot koncern Slovenske železarne. V TKG so se po pristanku na pogovor premislili in niso hoteli povedati ničesar, v koncernu pa nam ni uspelo (kot še nikoli doslej, ko je šlo za Tovil) vzpostaviti stika.

Mariborskim frizerkam se mogoče obetajo boljši časi

V zadnjem letu smo velikokrat pisali o težavah delavk Frizerstva Maribor, ki je nedavno moralo v stečaj.

Podjetje je zadnji vodil direktor Branko Gert, večinska lastnika pa sta bila Sebastjan Zemljič in Janez Žlender. Poglavitni razlogi za stečaj podjetja so v slabem poslovanju in prezadolženosti. Podjetje v stečaju ima veliko neporavnanih obveznosti do delavk," pravi sekretarka območnega odbora sindikata obrtnih delavcev v Podravju Branka Jurak.

Sindikatu obrtnih delavcev je imel v Frizerstvu Maribor svoj čas 112 članov, na koncu pa je v podjetju delalo še samo okoli 70 frizerk in frizerjev. "Službo pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS v Podravju je za zastopanje v stečajnem postopku zaenkrat pooblastilo 46 delavk. Rok za oddajo pooblastila se izteče 15. junija, zato bo zagotovo prišlo po pravno pomoč še več delavk. Za vse bomo prijavi terjate v stečajnem postopku," pojasnjuje Jurakova. Vendar pa so možnosti za poplačilo terjatev majhne, saj stečajne mase verjetno ne bo veliko. Podjetje je imelo namreč lokale v na-

jemu. V lasti pa je imelo samo poslovne prostore na Dvorakovi ulici. Delavke je strah, da je na premoženju še kakšna hipoteka.

Kakor je povedala Jurakova, se je v reševanje problematike vključila tudi mestna občina, ki je podjetju dajala v najem lokale. Zdaj je mestna občina pripravljena dati delavkam, ki bi začele na svoje, lokale v najem pod zelo ugodnimi pogoji. Zato nekatere delavke razmišljajo, da bi postale samostojne podjetnice. Pri sebi pa bi lahko nato zaposlile tudi svoje dosedanje sodelavke. Delavke samo upajo, da jim bodo tako kot na občini priskočili na pomoč tudi na zavodu za zaposlovanje.

Po dolgi negotovosti so mnoge delavke zadovoljne, da so si socialno varnost vsaj za krajši čas zagotovile na zavodu za zaposlovanje. Strah jih je namreč bilo, da bi morale štiri ali pet mesecev hoditi na delo, ne da bi prejemale plačo, kakor se je to

Delavke Frizerstva Maribor so lani večkrat stavkale za svoje pravice.

zgodilo delavkam in delavcem že v mnogih podjetjih.

Žalostno, toda resnično: delavci so dandanes v marsikaterem podjetju veseli, če se uspejo rešiti slabega delodajalca.

T. K.

Delavci TVT Nove napovedujejo opozorilno stavko

V podjetju TVT Nova v Mariboru, ki je v večinski lasti Siemens, je bil prejšnji teden članski sestanek sindikata kovinske in elektroindustrije (SKEI). Na njem se je nekaj več kot 250 zaposlenih odločilo, da bodo izvedli opozorilno stavko, če vodstvo podjetja ne bo začelo spoštovati kolektivne pogodbe, delovnopravne zakonodaje in zakona o varnosti in zdravju pri delu.

Po besedah predsednika SKEI v podjetju **Martina Dularja** so delavci TVT Nove že dalj časa nezadovoljni z razmerami v podjetju in spoštovanjem pravic delavcev. Še zlasti pa so nezadovoljni z vodstvom podjetja, ker po njihovim navedbah ne spoštuje kolektivne pogodbe in zakona o delovnih razmerjih. Tako denimo morajo delavci delati veliko nadur, po drugi strani pa vodstvo podjetja razmišlja o odpuščenju trajno presežnih delavcev. Samo lani so v podjetju opravili 30 tisoč nadur. Če podjetje že razmišlja o zmanjšanju številnosti zaposlenih, bi moralo po mnenju zaposlenih poskrbeti za njihovo upokojevanje zaradi posebnih pogojev dela. Delavci TVT Nove pa so zadovoljni, ker je podjetje pred kratkim vendarle dobilo večinskega lastnika, saj pričakujejo, da bodo v socialnem dialogu lahko začeli reševati svoje probleme. Prepričani so namreč, da mora vsak lastnik, pa naj bo tuje ali ne, spoštovati slovensko delavsko zakonodajo. Če delavci TVT Nove problemov ne bodo uspeli rešiti s pogajanjem, bodo predvidoma 7. junija izvedli opozorilno stavko.

T. K.

Javna dražba za prodajo Aerodroma Maribor ni uspela

V ponedeljek je bila javna dražba, na kateri je mestna občina Maribor za 160 milijonov tolarjev ponudila v prodajo 85 odstotkov poslovnega deleža Aerodroma Maribor oziroma 93,66 odstotka svojega poslovnega deleža v podjetju. Čeprav so je za nakup zanimalo sedem podjetij iz Avstrije, Nizozemske, Danske, Anglije in Portugalske ter dve podjetji iz Slovenije, nobeno podjetje v zakonitem roku ni plačalo varščine. Tudi na dražbo ni prišel nihče od zainteresiranih.

Kupec bi moral poleg najmanj 160 milijonov tolarjev kupnine odšteti še 140 milijonov tolarjev za pokritje izgube podjetja, ki je od 19. marca v stečaju. Državi bi moral plačati najemnino za letališko stezo in infrastrukturo po koncesijski pogodbi, ki je že iztekla. K temu pa je treba prističi še stroške za izvedbo prisilne poravnave v stečajnem postopku. Če upniki na koncu na prisilno poravnavo ne bi pristali, bi kupec izgubil praktično vse, kar bi investiral v omenjeni posel. Očitno je bilo vse skupaj preveč rizično.

Po neuspeli javni dražbi je mariborski župan **Boris Sovič** dejal, da je težko oceniti, zakaj se ni nihče odločil za nakup. Po Sovičevem mnenju je temu botrovalo zlasti dejstvo, da pristojno ministrstvo za promet in vlada, ki sta lastnika letališke steze in infrastrukturnih objektov, nista jasno definirala vseh pogojev poslovanja in možnosti za podaljšanje koncesijske pogodbe skladno z novim zakonom o letalstvu. Vsak kupec pa želi pred pro-

Božo Doberšek: Stečajna upraviteljica je poklicala nazaj na delo 13 delavcev, 35 pa jih je na zavodu za zaposlovanje.

dajo natančno poznati pogoje, v katerih bo podjetje poslovalo.

Mestna občina Maribor ne bo pripravila nove javne dražbe, saj bo predvidoma že 20. junija narok za preizkus terjatev v stečajnem postopku. Morebitni kupci bodo lahko podjetje poskušali odkupiti samo še v stečajnem postopku.

Čeprav na današnjo dražbo ni prišel noben kupec, je na njej vendarle prišlo do neljubega zapleta. Komisija, ki je vodila javno dražbo, je namreč v skladu z 10. členom navodil, ki so jih sprejeli na mestni občini, odslovila novinarje. Tako je potekala javna dražba za zaprtimi vrati, kar je povzročilo med številnimi novinarji in zainteresiranimi predstavniki javnosti nezadovoljstvo.

Kaj pa se trenutno dogaja na Aerodromu Maribor v stečaju? Kakor nam je povedal predsednik Sindikata delavcev prometa in zvez v podjetju **Božo Doberšek** je stečajna upraviteljica **Majda Jaki** poklicala nazaj na delo 13 delavcev. Stečajna upraviteljica je dala skladiščne prostore v najem za kostno moko, s čimer je zagotovila podjetju denar za plače. Trenutno si v kolektivno prizadevajo, da bi letališče, ki so ga za ves promet zaprli 21. decembra lani, ponovno odprli. Ali bodo Aerodromu Maribor našli strateškega partnerja, je po Doberškovih besedah težko reči, vendar sam ostaja optimist. Tudi zaradi 35 delavcev, ki so se morali ob stečaju prijaviti na zavodu za zaposlovanje kot brezposelne osebe. Večina med njimi še ni našla nove zaposlitve in si ureditve razmer na Aerodromu Maribor zagotovo želi.

T. K.

PРАВNA §VETOVALKA

Lučka Böhm, svetovalka predsedstva ZSSS

Bodite pozorni na polno starost

Vprašanje: Rojen sem bil 12. 3. 1944. Imam visokošolsko diplomu. Vojaški rok sem služil 11 mesecev. Imam dva otroka. Zaposlen sem neprekinjeno od 1. 10. 1969. Zanima me dvoje: kdaj se smem upokojiti in kdaj se mi splača upokojiti?

Odgovor: Polno delovno dobo 40 let boste dopolnili šele pri starosti 65 let. Toda če boste želeli, boste seveda smeli uveljaviti pravico do starostne pokojnine že pred to starostjo. Že po predpisih, ki so veljali do leta 1999, so se moški z od 20 do 39,5 leta dolgo pokojninsko dobo smeli upokojiti na svoj 63. rojstni dan. Pokojninska reforma, ki se je začela lani, pa je očetom omogočila, da se morejo, če to želijo, na račun števila rojenih ali posvojenih otrok, če so jih vzgajali vsaj 5 let in če so ti otroci slovenski državljani, upokojiti še nekoliko prej. Oče sme te otroke uveljavljati za znižanje splošne upokojitvene starosti, če s tem soglaša mati teh otrok. Istega otroka sme namreč za znižanje upokojitvene starosti uveljavljati le eden od obeh staršev. Mati pa ima v primeru spora prednost pred očetom.

Leta 2006 bo mogoče za dva otroke pridobiti že 8 mesecev in 22 dni znižanja splošno določene upokojitvene starosti. To pomeni, da bi se vi smeli upokojiti že stari 62 let 3 mesece in 8 dni ali 20. 6. 2006.

Zgornji izračun velja le za primer, da si ne dokupite pokojninske dobe. Če želite, pa imate pravico do dokupa. Dokupite si lahko 4 do 5 let pokojninske dobe za čas študija (odvisno od predvidene dolžine visokošolskega študija po statutu vaše fakultete in datuma vaše diplome). Dokupiti bi si smeli tudi 11 mesecev vojaškega roka. Z dokupi bi namreč že čez nekaj let dopolnili 40 let pokojninske dobe in

se smeli starostno upokojiti, če bi hkrati dopolnili najmanj 58 let.

Da se na te datume smete upokojiti, pa še ne pomeni, da se takrat tudi morate upokojiti. Od trenutka, ko boste izpolnili zgoraj opisane minimalne upokojitvene pogoje, se od lani naprej o datumu upokojitve odločate povsem svobodno. Kdaj se želite starostno upokojiti, pa veste le vi. Če vam nagaja zdravje, potem si morda želite upokojiti čim prej. Če pa je z zdravjem vse v redu in radi opravljate svoje delo, bi bilo neumno, da bi po nepotrebnem za velik denar dokupovali pokojninsko dobo. Denar raje porabite za premije za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje ali za pokojninske bone. Ne nazadnje vam vsakih dodatnih 6 mesecev pokojninske dobe pri naša višjo odmero starostne pokojnine tudi v obveznem pokojninskem zavarovanju. Posebej se izplača odmera za delovno dobo (brez dokupov) višjo od 40 let. Odmera je namreč podvojena. Zneski pokojnine bodo v naslednjih dveh desetletjih realno padali, zato se izplača imeti čim daljšo pokojninsko dobo in s tem višjo odmero od pokojninske osnove.

V primeru dokupa pa morate biti pozorni tudi na "polno starost", novi institut pokojninskega sistema. Kolikšna bo v posameznih letih, si oglejte v priloženi lestvici. V primeru dokupa študija in vojaškega roka se vam bo do smrti od odmerjene pokojnine odbijal določen odstotek za vsak mesec upokojitve pred polno starostjo.

Odstotek odbitka za posamezen mesec pa bo odvisen tudi od vaše starosti na dan upokojitve. Tudi to razpredelnico si oglejte! Kolikšni bi bili skupni odbitki, pa boste morali izračunati sami, saj ne vem, koliko mesecev pokojninske dobe bi odkupili vi in koliko bi bili stari ob upokojitvi. Odbitek je lahko precejšen (do 18 % pokojnine) ali pa zgolj simboličen. Tudi v tem primeru imajo očetje možnost, da se sklicujejo na svoje otroke in si znižajo polno starost.

Primer: Če bi kupili 5 let in 11 mesecev pokojninske dobe, bi 40 let dosegli 1. 11. 2003. Takrat bo polna starost 60 let, vi pa bi bili stari šele 59 let in 8 mesecev. Upokojili bi se torej 4 mesece pred polno starostjo. Pri 59 letih znaša odbitek 0,25 % na mesec. Vaš odbitek za 4 mesece bi torej znašal 1 % pokojnine. Toda če bi se sklicevali na svoja dva otroke, bi se vam leta 2003 polna starost

Prehodno obdobje za moške – postopno višanje polne starosti

Leto:	Polna starost v letih ...	... in mesecih
2000	58	6
2001	59	0
2002	59	6
2003	60	0
2004	60	6
2005	61	0
2006	61	6
2007	62	0
2008	62	6
2009	63	0

Odstotek zmanjšanja starostne pokojnine za vsak mesec upokojitve pred polno starostjo je odvisen od starosti na dan upokojitve.

Pri starosti ...	... znaša odstotek zmanjšanja
58 let	0,30 %
59 let	0,25 %
60 let	0,20 %
61 let	0,15 %
62 let	0,10 %
63 let	0,00 %

znižala za 5 mesecev in oproščeni bi bili tudi tega odbitka. Če pa bi dokupili okroglih 5 let pokojninske dobe, bi 40 let pokojninske dobe dosegli 1. 10. 2004, ko boste stari 60,5 leta. Prav toliko pa bo takrat za moške znašala polna starost. Oktobra 2004 bi torej že dosegali polno starost in se bi lahko upokojili brez odbitkov. In to brez sklicevanja na otroke.

NAJ SE VE ...

Delodajalec mora glede na izmerjeno raven hrupa določiti različne zahtevne ukrepe za varovanje sluha delavcev. Pretekli teden je bilo predstavljenih 8 ukrepov, ki so zahtevani pri hrupu od 85 do 90 dB(A). Če pa dnevna ali tedenska izpostavljenost delavca hrupu presega 90 dB(A) oziroma če konična raven presega 140 dB(C) mora delodajalec poleg prejšnjih 8 ukrepov izvesti še naslednjih 5 ukrepov: (1) program tehničnih in organizacijskih ukrepov za znižanje hrupa na sprejemljivo raven, (2) razmejitev takih delovnih mest od drugih, (3) omejitev dostopa in zadrževanja v okolju, kjer hrup presega dovoljeno raven, (4) ustrezna osebna varovalna oprema, (5) označitev prostora z znakom za obvezno uporabo osebne varovalne opreme za varovanje sluha (7. in 21. člen pravilnika).

Vir: Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti hrupu pri delu (Uradni list RS, št. 7/2001), ki velja od 16. 2. 2001 in katerega zahteve morajo delodajalci izpolniti najkasneje do 16. oktobra 2001. Delodajalci pa morajo najkasneje do 31. 12. 2005 od drugih razmejiti delovna mesta, na katerih dnevna izpostavljenost hrupu presega 90 dB(A) oziroma konična raven 140 dB(C).

SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI

Vse kar mora vedeti Slovenec – jutrišnji državljani EU

Kako Evropska unija varuje interese potrošnikov?

SLOVENIJA
Doma v Evropi

Odgovor: V okviru Evropske komisije ("vlade" EU) deluje poseben direktorat ("ministrstvo"), ki se ukvarja z varstvom potrošnikov. EU poskuša s potrošniško politiko zaščititi interese potrošnikov in zagotoviti visoko raven varovanja zdravja in varnosti potrošnikov. Skrbi, da so potrošniki v vsej Uniji pravočasno obveščeni o morebitnih nevarnih izdelkih v prodaji. V vseh državah članicah so potrošniški svetovalni centri, ki so povezani v široko informativno mrežo. Poseben poudarek daje EU izobraževanju potrošnikov o njihovih pravicah in njihovem povezovanju v nacionalna in nadnacionalna združenja.

Vir: publikacija Urada vlade za informiranje

Pred skupščino Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Zaradi rdečih številčk predlagano povečanje prispevne stopnje za obvezno zdravstveno zavarovanje

To sredo bo skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) odločala o predlogu povišanja prispevne stopnje za obvezno zdravstveno zavarovanje. Skupščina je to dolžna storiti na podlagi statuta ZZZS, ki jo obvezuje, da državnemu zboru predlaga ustrezno spremembo prispevnih stopenj, če med letom ob oblikovanju ugotovi, da dotok sredstev ne zagotavlja nemotenega izvajanja zdravstvene dejavnosti. Skupščina pa bo istočasno odločala tudi o rebalansu finančnega načrta za letošnje leto. Obe odločitvi sta seveda povezani. Marca sprejeti finančni načrt bo namreč potrebno na podlagi aprilkega sklepa vlade povečati za dodatnih 880 milijonov za plače zaposlenih v zdravstvu in za dodatnih 650 milijonov materialnih stroškov zdravstvenih storitev. Zato bo letošnji načrtovani primanjkljaj znašal že skoraj 4 milijarde tolarjev. (Primanjkljaj bo olajšalo 718,5 milijona tolarjev vrnjenih posojil.) Dejanski letni primanjkljaj pa bo, tako kaže po prvi polovici leta, več kot 6 milijard tolarjev (vse predpostavke javnofinančnih gibanj iz proračunskega memoranduma se namreč ne uresničujejo). Najkasneje septembra bo Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije v hudih likvidnostnih težavah.

Glavna razloga za finančne zagate ZZZS sta hitra rast plač v zdravstvu in rast cen zdravil. Polni obseg v letu 2000 izpogajane povišanja plač v zdravstvu se kaže v letu 2001. Plače so se namreč povečale za 9,557 milijarde tolarjev.

Po aneksu h kolektivni pogodbi za zaposlene v zdravstveni negi bo od decembra 2000 po-

trebno letos izplačati dodatnih 1,4 milijarde odhodkov. Po aneksu h kolektivni pogodbi za delavce javnosti zdravstva in socialnega skrbstva pa bo od decembra 2000 potrebno letos izplačati dodatne 3 milijarde tolarjev. Po aneksu h kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike bo letos potrebno izplačati nove dodatke k plačam za dodatne 5,157 milijarde tolarjev.

Tu pa so še nove zahteve sindikata farmacevtov in zahteva sindikata Fides za ponovno povišanje plač zdravnikov od letošnjega julija dalje. Vse to bi poleg teh 9,557 milijarde pomenilo še dodatnih 2,6 milijarde tolarjev odhodkov.

Cene zdravil rastejo hitreje od inflacije, kar predstavlja dodatnih 5,879 milijarde načrtovanih odhodkov v finančnem načrtu. Sporazum o najnižjih cenah zdravil je namreč letos prenehaval veljati. Tudi cene za tehnične pripomočke rastejo po stopnji 1,5 odstotka.

Tu je še predlog novega zakona o delovnih razmerjih, da bi ZZZS poravnal nadomestila plače za čas bolezenske odsotnosti že od 20. delovnega dne odsotnosti dalje (namesto od dosedanjega 30. dneva). Takšno zakonsko določilo bi pomenilo dodatnih 8 milijard tolarjev odhodkov letno.

Strokovna služba Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije je za sejo upravnega odbora ZZZS, ki je bila 30. maja, na podlagi izračunov pripravila dva predloga za dvig prispevne stopnje za obvezno zdravstveno zavarovanje. Če bo novi zakon o delovnih razmerjih na ZZZS res prenesel plačilo nadomestil plače po 20. dnevu

odsotnosti, bo delodajalčevo in delavčevo prispevno stopnjo potrebno skupno dvigniti za 0,6 odstotka bruto plače. Če pa bo potrebno zgolj pokriti dodatno zvišanje plač in materialnih stroškov zdravstva, bo zadoščal skupni dvig obeh prispevnih stopenj za 0,27 odstotka.

Prispevna stopnja naj bi se dvignila šele 1. januarja 2002! Toda priprave na to je menda nujno potrebno začeti že sedaj. Vlada in državni zbor morata namreč pravočasno vedeti, kakšni bodo javnofinančni odhodki v prihodnjih letih. Informacijo o potrebnem dvigu potrebujejo tudi pogajalci o predlogu novega zakona o delovnih razmerjih.

Upravni odbor je 30. maja zavrnil predlog povišanja za 0,6 odstotka bruto plače in sklenil skupščini predlagati dve varianti skupnega dviga prispevne stopnje za 0,27 odstotka. Skupščina bo glasovala o dveh variantah predloga za dvig prispevne stopnje. Prva varianta: enaka obremenitev delavca in delodajalca. druga varianta: delodajalcu se prispevna stopnja dvigne nekoliko bolj kot delavcu. Na 15-članskem upravnem odboru, ki je pripravljal podlage za odločanje na skupščini, ni prodrli kompromisni predlog dveh predstavnikov ZSSS, da bi se povišala zgolj prispevna stopnja delodajalcev, tako da se neto plače ne bi znižale.

Dvig prispevnih stopenj pomeni višje stroške dela. Dvig prispevnih stopenj, ki jih plačuje delavec, pa pomeni tudi nižjo neto plačo. Člani skupščine ZZZS iz vrst ZSSS, katerih mandat se zaključuje letos septembra, so v zadnjih 8 letih zavrnili in preprečili vse pobude za dvig prispevne stopnje za obvezno zdravstveno zavarovanje. Toda strokovnjaki ZZZS menijo, da je primanjkljaj v zdravstveni blagajni že tolikšen, da je potrebno izbirati med višjo prispevno stopnjo in črtanjem nekaterih pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki je eden najpomembnejših stebrov socialne varnosti Slovencev.

Pred glasovanjem na seji skupščine to sredo so člani skupščine ZZZS iz vrst ZSSS o zvišanju prispevne stopnje za obvezno zdravstveno zavarovanje opozorili sindikate dejavnosti ZSSS.

Sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije: absolutno nasprotujemo dvigu prispevnih stopenj kakor tudi črtanju posameznih pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Prepričani smo, da je možno zadeve predvsem racionalizirati, zlasti pa strukturno preurediti (že sedaj ni pravičen prispevek kmetov v odnosu do delojemalcev in tudi delodajalcev).

Pripravi: Lučka Böhm,
vodja skupine članov skupščine ZZZS
iz vrst ZSSS

I. VARIANTA: skupna prispevna stopnja se za 0,27 % poviša od 1. 1. 2002 enako delavcem in delodajalcem

	Sedanja prispevna stopnja	Prispevna stopnja po 1. 1. 2002	Na mesec višji povprečni prispevek za SIT
Delojemalec	6,36 %	6,49 %	264 SIT
Delodajalec	6,36 %	6,49 %	264 SIT
Upokojenec	5,76 %	5,88 %	194 SIT
Kmet (osnova katast. dohodek)	19,93 %	20,35 %	88 SIT
Kmet (osnova ZPIZ)	6,36 %	6,49 %	88 SIT

II. VARIANTA: skupna prispevna stopnja se za 0,27 % poviša od 1. 1. 2002 različno delavcem in delodajalcem

	Sedanja prispevna stopnja	Prispevna stopnja po 1. 1. 2002	Na mesec višji povprečni prispevek za SIT
Delojemalec	6,36 %	6,47 %	211 SIT
Delodajalec	6,36 %	6,52 %	317 SIT
Upokojenec	5,76 %	5,88 %	194 SIT
Kmet (osnova katast. dohodek)	19,93 %	20,35 %	88 SIT
Kmet (osnova ZPIZ)	6,36 %	6,49 %	88 SIT

Hamoreska

"Ej, fantje, če bi vi vedeli, v kakšni državi živite, se ne bi tako veselo smejali," je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi dejal rezkar Vili. "V tej državi vlada takšen nered, da nihče natančno ne ve niti tega, koliko državnih uslužbencev imamo!"

"Ah, Vili, ne govori neumnosti," je dejal skladiščnik Rudi. "Veš, da imajo državne uradnike natančno preštete!"

"Motiš se, Rudi!" je vztrajal pri svojem Vili. "Pred dnevi je minister za notranje zadeve na tiskovni konferenci postregel s podatkom, da dela v državi okoli 45.000 državnih uradnikov. Vladna služba za kadrovske zadeve pa trdi, da se minister, ki je odgovoren za državno upravo, moti in da imamo pri nas samo nekaj manj kot 31.000 državnih uradnikov. Po drugih podatkih, ki prav tako prihajajo iz vladnih krogov, pa država plačuje 42.000 javnih uslužbencev. Kdo zdaj lahko reče, kateri podatki so pravi?"

"Verjetno so kar vsi podatki točni," je dejal strugar Lojze. "V naši državni upravi mora zelo pridno delati 31.000 državnih uslužbencev, plače jih prejema 42.000, 3000 pa so jih v državni upravi zaradi političnih ali kakšnih drugih zaslug zaposlili bivši in sedanji ministri, zato zanje nihče ne ve, kaj počnejo in kje delajo, ha, ha, ha!"

"In ti, Lojze, se temu še smeješ," je razburjeno dejal Vili. "To je žalostno. Če bodo naši politiki po vsakih volitvah svoje pristaše nagrajevali z državnimi službami, bo kmalu v državni upravi zaposlenih več delavcev kot v gospodarstvu."

"Ravno zaradi tega pa pristojni tudi dajejo tako nasprotujoče izjave o tem, koliko državnih uradnikov imamo," je dejal mizar Tone. "Državne uradnike preštevajo vedno po kakšni novi metodologiji. Zato jim je uspelo podatke tako zamegliti, da ne more praktično nihče narediti dobre in natančne analize zakaj in na katerih področjih se je število državnih uradnikov najbolj povečalo."

"To, da vlada ne ve niti tega, koliko državnih uradnikov je v državi, pa zgovorno priča tudi o odnosu, ki ga imajo naši oblastniki do delavcev v upravi," je energično dejala kuharica Špela. "Če bi se kakšen delodajalec v gospodarstvu tako neodgovorno obnašal do delavcev, bi že zdavnaj propadel."

"Ni čudno, da se vlada ne briga posebej za plače državnih uslužbencev, če niti ne ve, koliko jih je," je zarobantil Rudi. "Zanima pa me, če ministri sploh vedo, kaj državni uradniki počnejo. Naj me vrag pocitra če ministri, ki niti ne vedo koliko uslužbencev dela zanje, vedo kaj ti uslužbenci delajo in počnejo!"

"Zato pa je naša državna uprava pekel za pridne, delovne in odgovorne uradnike in strokovnjake ter raj za karieriste in lenuhe, ki so dobili službo v državni upravi po politični ali sorodstveni liniji," je dejal Vili. "Moj sosed dela v državni upravi. Zato natančno vem, da je tam vseeno, koliko kdo dela – na koncu so najboljše plačani tisti, ki šefom nekam lezejo."

"Nikar naj nihče ne reče, da tudi pri nas ni podobno," je dejala Sonja iz računovodstva. "Pri nas v računovodstvu je že tako: kdor se priljuje šefu, vedno dobi najvišjo stimulacijo. Za tiste, ki opozarjamo na probleme, pa šef pravi, da smo problematični."

"Tako je tudi v našem oddelku," je pristavil Tone. "Komur vse 'dol visi', je najboljši delavec, kdor pa si prizadeva kaj izboljšati, je problematičen, ker povzroča šefu probleme."

"Zdaj pa razumem, zakaj bodo ustanovili posebno varnostno-informativno službo, ki bo preverjala državne uradnike," je vzkliknila praktikantka Suzana. "Očitno ministri in različni šefi ne vedo, koliko uradnikov imajo in kaj njihovi podrejeni počnejo. Zato bodo zdaj zaposlili varnostnike, ki jim bodo prešteli državne uradnike in nadzirali, kaj počnejo."

"Ne, Suzana, ne! Nimaš prav!" je odvrnil Vili. "Nova varnostno-obveščevalna služba za nadzor državnih uradnikov bo skrbela za to, da dr-

žavni uradniki ne bodo mogli nikomur povedati, kakšna anarhija vlada v naši državni upravi in kakšne napake delajo ministri ter drugi funkcionarji."

"Tega pa zares ne razumem?" je presenečeno odvrnila Suzana. "Doples sem mislila, da je delo državne uprave javno, saj državni uradniki na čelu z ministri urejajo javne zadeve."

"Pri nas ministri in drugi visoki politiki v glavnem zapletajo javna vprašanja in nenehno ustvarjajo različne afere in aferice, ki se nikoli ne končajo," je dejal Vili. "Zdaj bodo ustanovili posebno službo, ki bo nadzirala državne uradnike, da o vseh teh sranjih, ki jih slišijo v službi, ne bodo javno govorili. Tako javnost za intrige in afere v visoki politiki ne bo zvedela in volivci bodo živeli bolj mirno in lepše."

"Ah, Vili, pa menda ja ne verjameš tem zgodbicam," je dejala Špela. "Kolikor sama poznam razmere v tej deželici na južni strani Alp, se bo z ustanovitvijo varnostno-obveščevalne službe za nadzor državnih uradnikov število afer povečalo – pa ne za desetkrat, temveč za stokrat."

"Kako to misliš?" je zanimalo Suzano.

"Poglej, v tej deželici ljudje že tako in tako preveč vedo drug o drugem. Zdaj pa bo nekakšna varnostno-obveščevalna služba preverjala zanesljivost državnih uradnikov, češ da bo s tem preprečila odtekanje državnih skrivnosti iz državne uprave," je dejala Špela. "Tako bodo začeli šefi vohljati za svojimi podrejenimi: ali ima kdo ljubico, kdo rad popiva in se družijo s sumljivimi ljudmi, kdo ima sumljive sorodnike, koga je žena dala na čevlji, kdo rad zahaja v igralnice ... Pričakujem na tisoče novih afer, ki bodo še vse lepo zapisane in dokumentirane. Novinarjem se obetajo zlati časi, saj bodo imeli na tisoče že napisanih sočnih zgodb iz resničnega življenja."

"Že, že. Vendar bodo te zgodbe govorile samo o malih državnih uradnikih, saj tistih najvišjih varnostno-obveščevalna služba ne bo smela kontrolirati," je dejal Vili. "Ministre bodo nadzirali kar volivci sami!"

"Vili, ne govori neumnosti!" se je razburila Špela. "Saj veš, da se brez nas malih ljudi ne zgodi nič na tem svetu. Poglej: če bo imel minister ljubico, to zagotovo ne bo ministrica v vladi. Najbolj verjetno bo to kakšna njemu podrejena mična državna uslužbenka. Ko bo nova varnostno-obveščevalna služba nadzirala uslužbenko, bo prišla tudi do vseh podatkov o njenem ljubčku – ministru!"

"Potem bo za ministre najboljšje, če si bodo poiskali ljubice med ženskami, ki delate v gospodarstvu," se je zarežal Rudi. "Punce, če bo tako, lahko še visoko pririnese!"

"Motiš se, Rudi," je kot iz topa ustrelila Špela. "Kaj še nisi opazil, da v tej deželi v gospodarstvu takoj prekopirajo vse neumnosti, ki si jih izmislijo v politiki. Zato bodo tudi delodajalci ustanovili svoje varnostno-obveščevalne službe, da bodo vohljali za svojimi delavci pod pretvezo, da ne bi izdajali poslovnih skrivnosti. Zato bomo tudi delavke in delavci v gospodarstvu prišli pod strog nadzor kako živimo in kaj govorimo."

"Hm, to pa bo res zapleteno?" je dejala Suzana.

"Tako je to v demokraciji!" je dejala Špela. "V demokraciji lahko vse govoriš in vse počneš, samo za svoja dejanja in besede tudi odgovarjaš!"

"Če je tako, potem bomo tudi mi morali krepko premisliti, o čem se pogovarjamo za temle našim omizjem pri malici," je dejala Suzana. "Kdo ve, če nam že zdaj ne prisluškujejo, da eden drugemu ne bi izdali kakšne skrivnosti v zvezi s svojim delom?"

"Hm, hm. Mladi so pametni in treba jih je poslušati," smo začeli ugovarjati vsi v en glas. Nato smo eden za drugim hitro vstali in odhiteli delovni čas, še ni minilo.

"Vse lepo in prav," je za konec dejal Vili. "Samo tega ne verjamem, da se takšnemu sistemu reče demokracija!"

Iz dnevnika delavca
Jožeta

Demokracija

"Zakaj?"

"Ker se ne more več zravnati!"

Pol stoletja

"Gospodična, ali se vam ne zdi, da sva midva kot ustvarjena eden za drugega," reče sivolas gospod mladenki.

"Škoda je samo, da so vas ustvarili pol stoletja prej kot mene, ali ne?" odvrne dekle.

Težka odločitev

"Kaj še čakaš s poroko, saj imaš že osemdeset let, tvoja izvoljenka pa šestdeset?"

"Ne morem se odločiti, katera mi je bolj všeč – moja izvoljenka ali njena mati!"

Primerna izbira

"Če si se že pri osemdesetih odločil, da boš začel ponovno seksati,

si najdi vsaj kakšno sebi primerno žensko!"

"Razumljivo! Izbral bom dve štiridesetletnici ali pa štiri dvajsetletnici!"

Smešno vprašanje

"Devetkrat sem bila že poročena. Zakaj pa si zamenjala toliko dečev?"

"Kakšno smešno vprašanje – pa starali so se vendar!"

Mlada žena

"Kako si se mogel pri 60 letih poročiti s polovico mlajšo žensko? Pomisli: ko boš ti star devetdeset let, jih bo ona imela 60. In kaj boš takrat?"

"I, kaj? Takrat si bom moral pač najti kakšno mlajšo!"

Starost

"Moj mož je že toliko star, da sek-sava samo še na stolu."

Družabne igre članov Sindikata KNG v Podravju

Koristno so združili s prijetnim

Pri Swatyjevem ribniku v Radvanju pod Pohorjem so bile konec minulega tedna družabne igre članov KNG iz Podravja, ki jih je pripravil območni odbor tega sindikata. Na igrah je sodelovalo, več kot 160 udeležencev iz domala vseh kemičnih tovarn na območju. Najbolj številčna ekipa je bila iz Henkla Slovenije, manjkali pa niso niti sindikalni zaporniki in člani iz manjših podjetij, kot sta denimo Kristal in Messer Ruše. Srečanje v prijetnem vremenu je omogočilo prijetno druženje in izmenjavo izkušenj o delu in sindikalnih problemih. Zainteresirani so se pomerili v ribolovu, teku v vrečah, skoku v daljavo z mesta in pikadu. Največ zanimanja je bilo seveda za skoke v daljavo z mesta in za tek v vrečah, še posebej, ko so skakala in poskakovala dekleta. Najbolje je skočila Iris Požgan iz Henkla Sloveni-

ja, saj je dosegla odličnih 194 centimetrov. Med moškimi pa se je za najboljšega izkazal Jože Kočnik iz Steklarne Luminos, ki je pristal pri 268 centimetrih. Vili Krajnc iz Swatyja pa je v "domačem" ribniku v treh urah nalovil skoraj šest kilogramov rib. Če bi ga pustili še naprej pri ribniku, bi verjetno nalovil ribe za večerjo za vse udeležence. Družabne igre, ki so minile v prijetnem razpoloženju, končale pa so se s podelitvijo pokalov najboljšim in s plesom ob živi glasbi, je zelo dobro pripravil organizacijski odbor, v katerem so bili Majda Celcer, Samo Zupančič, Alenka Rožman in Dušan Detiček. Lične pokale za prve tri v vsaki disciplini je prispevala Steklarna Luminos iz Slovenske Bistrice, za kar so se ji udeleženci zahvalili z burnim aplavzom in občudovanjem zares izvirnih pokalov.

T. Kšela

Priznanje je prejela tudi najboljša tekmovalka.

Tekmovalcem v teku v vrečah so manjkala samo še krilca, pa bi poleteli.

Srečanje so odlično organizirali (z leve - vsi v zelenih telovnikih KNG) Samo Zupančič, Majda Celcer, Dušan Detiček in Alenka Rožman.

Zmagovalci so se razveselili pokalov Steklarne Luminos iz Slovenske Bistrice.

V "pecanju" (kot pravijo Štajerci) so se najbolj izkazale ženske in dekleta iz Henkla Slovenije.

Udeležence in udeleženci so se pomerili tudi v skoku v daljavo z mesta.

Rezultati

Ribolov ženske: 1. Alenka Dobrijevič (Henkel Slovenija), 2. Jožica Bajc (Henkel Slovenija), 3. Emina Dobrijevič (Henkel Slovenija); **Ribolov moški:** 1. Vili Krajnc (Swaty), 2. Milan Cvilak (Henkel Slovenija), 3. Jože Slavinec (Swaty); **Tek v vrečah - ženske:** 1. Iris Požgan (Henkel Slovenija), 2. Ivica Janžič (Pinus Rače), 3. Irena Gert (Swaty); **Tek v vrečah - moški:** 1. Izidor Gostinčar (Pinus Rače), 2. Zdravko Jakolič (Pinus Rače), 3. Andrej Vidovič (Henkel Slovenija); **Skok z mesta - ženske:** 1. Iris Požgan (Henkel Slovenija), 2. Ivica Janžič (Pinus Rače), 3. Zlatka Tepej (Pinus Rače); **Skok z mesta - moški:** 1. Jože Kočnik (Steklarna Luminos), 2. Zdravko Jakolič (Pinus Rače), 3. Borut Karničnik (Henkel Slovenija); **Pikado - ženske:** 1. Marjana Kos (Steklarna Luminos), 2. Ivica Janžič (Pinus Rače), 3. Melanija Leskovar (Steklarna Luminos); **Pikado - moški:** 1. Aleksander Jamšek (Henkel Slovenija), 2. Milan Javnik (Kristal), 3. Damjan Jurič (Messer Ruše).

